

Miasta Światowego Dziedzictwa

www.spain.info

Ministerstwo Przemysłu, Handlu i Turystyki

Wydane przez: © Turespaña

Projekt: Lionbridge

NIPO: 115 - 19 - 043 - 6

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Treść tej broszury przygotowana była z dużą starannością, jednak w przypadku zauważenia jakiegokolwiek błędu prosimy o pomoc w jego naprawieniu i wysyłanie wiadomości na adres brochures@tourspain.es

Okładka: Ibiza, Baleary

Tył okładki: Muzeum Art Nouveau i Art Déco, Casa Lis, Salamanka.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Miasta	5
Historia poprzez gastronomię	38
Święta i wydarzenia w Miastach Światowego Dziedzictwa	41
Przyroda Miast Światowego Dziedzictwa	45
Paradory w Miastach Światowego Dziedzictwa	48
Miasta Światowego Dziedzictwa bez barier	52

WSTĘP

▲ UNIWERSYTET W ALCALÁ DE HENARES

Hiszpania jest jednym z krajów na świecie z największą liczbą obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO. W Hiszpanii leży aż **15 Miast Światowego Dziedzictwa**. Poznaj je i przeżyj niezapomniane doświadczenia, zanurzając się w ich kulturze, historii, architekturze i pradawnych zwyczajach, uznanych przez UNESCO za cenną spuściznę przeszłości, którą należy chronić i przekazywać przyszłym pokoleniom.

Toledo, miejsce historycznego współistnienia muzułmanów, żydów i chrześcijan, a także **Salamanka**, słynąca z jednego z najstarszych uniwersytetów na świecie, zapraszają do poznania przeszłości Hiszpanii poprzez wędrówkę ich ulicami wśród licznych zabytków.

W **Kordobie** można zwiedzić malownicze stare miasto oraz największy tutejszy

skarb – Meczet-Katedrę, jedno z największych arcydzieł sztuki muzułmańskiej.

Dziedzictwo rzymskie czeka na ciebie w **Méridzie** i **Tarragonie**, gdzie zachowały się liczne pozostałości archeologiczne tamtego okresu, takie jak amfiteatry, cyrki czy teatry. **Segowia** szczyli się za to prawdziwie niezwykłym dziełem inżynieryjnym – rzymskim akweduktem, jednym z najlepiej zachowanych w Europie. **Ávila** z imponującym murem oraz **Cáceres** z brukowanymi uliczkami, średniowiecznymi domami-fortecami i wieżami sprawiają zaś, że poczujesz się jak w wiekach średnich.

W **Alcalá de Henares**, rodzinnym mieście Cervantesa, znajduje się jeden z najstarszych publicznych teatrów w Europie (tzw. *corral de comedias*).

W **Santiago de Compostela** odkryjesz klejnoty sztuki romańskiej, gotyckiej i barokowej. Inne istotne miasta dziedzictwa kulturowego to **Úbeda** i **Baeza** z pięknymi renesansowymi pałacami i kościołami oraz **Cuenca**, która zaskoczy cię Wiszącymi Domami (Casas Colgadas) zbudowanymi na krawędzi skał w doskonałej z nimi harmonii.

Także na hiszpańskich wyspach znajdziesz znakomite zabytki kultury. Kolonialny charakter miasta **San Cristóbal de La Laguna** na Teneryfie przybliży cię do źródeł hispano-

amerykańskiego planowania przestrzennego. A na Morzu Śródziemnym, na Balearach na liście światowego dziedzictwa UNESCO znalazła się **Ibiza** z otaczającymi ją murami obronnymi i licznymi dobrami kultury, położona we wspaniałym otoczeniu przyrody.

W każdym z tych miast będziesz móc podziwiać perły architektury i sztuki o ogromnej wartości, kosztować smaków lokalnej kuchni oraz zgłębiać dzieje i tradycję Hiszpanii. Dobrze jest poznać je z bliska!

MIASTA

ALCALÁ DE HENARES

W niedalekiej odległości od Madrytu, miasto narodzin Cervantesa skrywa w sobie wieki historii Hiszpanii, co odzwierciedla jego układ urbanistyczny. Ten ośrodek uniwersytecki z okazałymi pałacami i olśniewającą architekturą, a także tradycyjnymi tawernami wśród spokojnych uliczek jest idealny do spaceru w słoneczny dzień.

Warto zacząć poznawanie tego miasta od **Regionalnego Muzeum Archeologicznego Wspólnoty Madrytu** mieszczącego się w dawnym klasztorze Matki Boskiej (**convento de la Madre de Dios**). Cofnij się w czasie, by odbyć podróż od prehistorii aż do współczesności i odkryj, jak wyglądało życie pierwszych osadników w czasach rzymskich lub w średniowieczu.

Dopełnieniem tej wizyty będzie odwiedzenie stanowiska archeologicznego **rzymskiego miasta Complutum**, które dało początek Alcalá de Henares. Znajdziesz tam pozostałości forum, termy, targ oraz Dom Gryfów (**Casa de los Grifos**). Możesz skorzystać z wycieczki z przewodnikiem, by jak najlepiej poznać szczegóły przeszłości miasta.

Alcalá swój największy okres świetności przeżywała wraz z ufundowaniem prestiżowego Uniwersytetu Complutense. Dom studencki św. Ildefonsa (**Colegio Mayor de San Ildefonso**) to XV-wieczny budynek z pięknymi krużgankami

▲ KAPLICA ŚW. ILDEFONSA

i wewnętrznymi dziedzińcami. W jego audytorium (Paraninfo), mającym duże znaczenie polityczne i kulturalne, co roku przyznawana jest Nagroda Cervantesa, jedna z najważniejszych hiszpańskich nagród literackich.

▲ POMNIK DON KICHOTA I SANCHO PANSY

Alcalá de Henares zajmuje ważne miejsce w literaturze światowej, bowiem tu się urodził i spędził dzieciństwo Miguel Cervantes, wybitny autor *Don Kichota*.

W pobliżu znajduje się dom studencki św. Hieronima (**Colegio Menor de San Jerónimo**), na którego dziedzińcu prowadzono niegdyś trójjęzyczne nauczanie łaciny, greki i hebrajskiego. Możesz zatrzymać się w dawnej bursie **Hostería del Estudiante**, obecnie zabytkowym obiekcie hotelowym – paradorze. Skosztujesz tu najlepszych dań lokalnej kuchni kastylijskiej.

W obrębie murów Alcalá de Henares wznosi się także **Pałac Arcybiskupi**, dawna rezydencja monarchów i arcybiskupów. W listopadzie na jego centralnym dziedzińcu wystawiane jest wielkie dzieło teatralne hiszpańskiego romantyzmu **Don Juan Tenorio**, którego bohaterem jest światowej sławy postać wykreowana w Złotym Wieku.

Odwiedź **Muzeum Domu Rodzinnego Cervantesa**. To typowy XVII-wieczny dom kastylijski, w którym zebrana jest m.in. wspaniała kolekcja wydań dzieł pisarza. Kilka metrów dalej na **placu Cervantesa** znajduje się teatralny dziedziniec **Corral de Comedias**, gdzie wystawiono dzieła **Lopego de Vegi** oraz **Calderóna de la Barca**, wielkich autorów klasycznego teatru hiszpańskiego. Sąsiaduje z nim **ratusz**, Centrum Informacyjne o Świecie Przedstawionym Cervantesa (**Centro de Interpretación Los Universos de Cervantes**) oraz klasztor św. Urszuli (**convento de Santa Úrsula**).

Przespaceruj się pod historycznymi arkadami ulicy **calle Mayor**. Dotrzesz do gotyckiej katedry św. Dzieci Justusa i Pastora (**Santos Niños Justo y Pastor**). Na jej dzwonnicy i na dachach innych budynków w całym mieście można zobaczyć gniazda bocianów, ptaków, które od dawna wybrały Alcalá de Henares na swój dom.

Aby dojechać tu z Madrytu, wsiądź do Pociągu Cervantesa (**Tren de Cervantes**), który odjeżdża ze stacji Atocha. W podróży tej pasażerom towarzyszą aktorzy inscenizujący najbardziej znane fragmenty *Don Kichota z La Manchy*.

Więcej informacji na stronie:
www.turismoalcala.es

ÁVILA

Aby móc podziwiać widok tego wciąż zachowującego swój średniowieczny charakter miasta, najlepiej wybrać się na jego obrzeża i odwiedzić Los Cuatro Postes – zabytek sakralny, z którego roztacza się malownicza panorama Ávili. Jeśli z oddali jest tak niezwykła, to i wśród zgiełku rynku głównego Mercado Grande i licznych barów tapas zrobi na tobie wrażenie.

▲ ÁVILA

Niewątpliwym symbolem Ávili jest jej imponujący **średniowieczny mur**, jeden z najlepiej zachowanych na świecie. Możesz się po nim spacerować, by z bliska obejrzeć jego charakterystyczne blanki i wieże obronne. Wchodzi się na niego przez cztery bramy, z których jedna, Brama Mostowa (**Puerta del Puente**) zapewnia dostęp dla osób o ograniczonej sprawności poruszania się.

Po wycieczce po murze odkryj stare miasto z licznymi renesansowymi kościołami, klasztorami i pałacami. Większość z nich pochodzi z XVI wieku, okresu największej prosperity miasta osiągniętej dzięki produkcji tekstyliów.

Jedną z głównych bram miasta jest Brama Lojalnych (**Puerta de los Leales**),

która prowadzi bezpośrednio do katedry Chrystusa Zbawiciela (**catedral del Salvador**), uważanej za pierwszą katedrę gotycką Hiszpanii. Podziwiasz ascezyzm i świątyni, świadectwo bojowego ducha i żarliwości religijnej Ávili. W jej wnętrzu warto zwiedzić **Muzeum Katedralne** z cenną kolekcją sztuki sakralnej.

Wewnątrz murów miasta znajdziesz zarówno zakątki o średniowiecznych cechach, takie jak **plac Pedro Dávila**, jaki i liczne renesansowe rezydencje – dawne domy możnych. Pełna nazwa miasta to Ávila Rycerska (Ávila de los Caballeros). Odkryj **pałac rodu Velada**, **pałac Valderrábanos**, **pałac Núñez Vela** lub **pałac rodu Dávila**.

Przespaceruj się także do **wieży Guzmanes**, w której obecnie mieści się **Rada Prowincji**. Potem skieruj się na rynek **Plaza del Mercado Chico**, aż dotrzesz do centrum miasta, gdzie dawniej znajdowało się rzymskie forum. Można tu oglądać wspaniałe fasady **ratusza** i kościoła św. Jana Chrzciciela (**San Juan Bautista**). W restauracjach na placu warto skosztować tutejszego słynnego steku *chuletón de Ávila*, pieczonych mięs, gulaszu z fasoli z miejscowości El Barco lub słodkich kuleczek *yemas* na bazie żółtek. Dobrze jest też spróbować rozmaitych lokalnych tapas, rozkoszując się piwem lub kieliszkiem wina.

Ávila jest najwyżej położoną ze stolic prowincji Hiszpanii. To miasto znanych na całym świecie hiszpańskich mistyków, takich jak **św. Jan od Krzyża** czy **św. Teresa od Jezusa**. Aby lepiej poznać postać świętej z Ávili, udaj się do klasztoru Wcielenia (**monasterio de La Encarnación**), w którym mistyczka spędziła większość swojego życia.

Poza murami leży okazała rezydencja możnych **Casa de los Deanes**. Obecnie

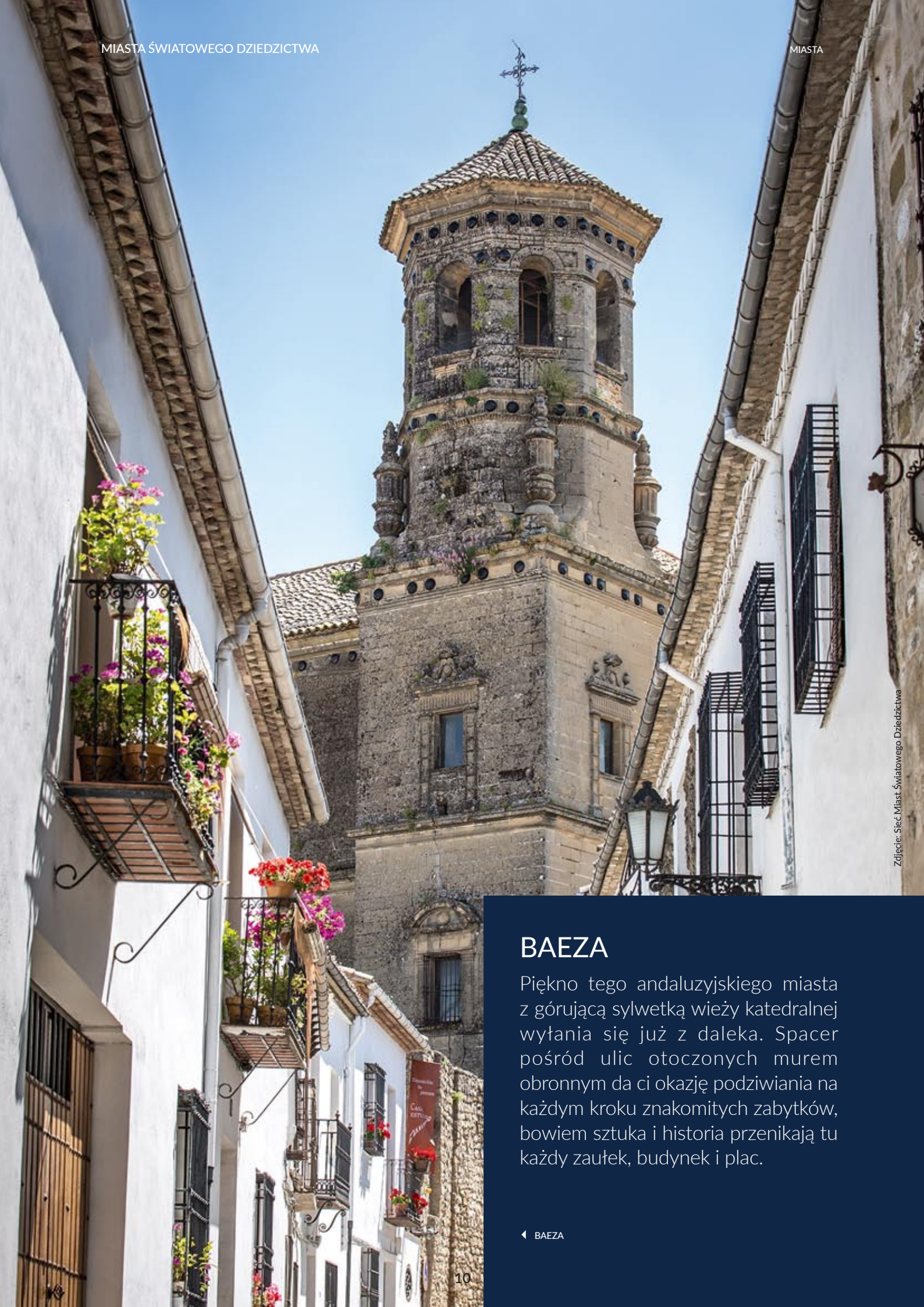
mieści się w niej **Muzeum Ávili** ze znakomitymi zbiorami archeologicznymi, etnograficznymi oraz sztuk pięknych. Ciekawie jest również zobaczyć tu pozostałości pośrednio-wiecznych pieców garncarskich (**Hornos postmedievales**) na ulicy Marqués de Santo Domingo. Także już poza murami, na północy od miasta, podziwiać możesz pamiątkowy **ogród Sefaradu** w miejscu odkrytej dawnej nekropolii żydowskiej.

Zwieńczeniem wycieczki po Ávili niechaj będzie zwiedzenie królewskiego klasztoru św. Tomasza (**Real Monasterio de Santo Tomás**), którego budowa ukończona została za panowania Królów Katolickich. Była to królewska letnia rezydencja oraz siedziba Inkwizycji, a później też uniwersytetu. W jego dawnych pokojach królewskich mieści się obecnie **Muzeum Sztuki Orientalnej**. Na koniec udaj się jeszcze do punktu widokowego **Cuatro Postes**, skąd roztacza się widok na to średnio-wieczne miasto.

Więcej informacji na stronie:
www.avilaturismo.com

▼ ÁVILA

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

BAEZA

Piękno tego andaluzyjskiego miasta z górującą sylwetką wieży katedralnej wylania się już z daleka. Spacer pośród ulic otoczonych murem obronnym da ci okazję podziwiania na każdym kroku znakomitych zabytków, bowiem sztuka i historia przenikają tu każdy zaułek, budynek i plac.

Baeza na przestrzeni wieków była zamieszkiwana przez Iberów, Rzymian, Wizygotów i muzułmanów. Okres jej największej świetności datuje się na XVI i XVII wiek, kiedy to pełniła rolę ważnego ośrodka religijnego i edukacyjnego, będąc jednym z najważniejszych miast renesansowych w Hiszpanii.

Rozpocznij zwiedzanie na **placu Plaza de Santa María** z okazałą kamienną fontanną oraz katedrą Narodzenia Najświętszej Marii Panny (**catedral de la Natividad de Nuestra Señora**). Jest tu wiele charakterystycznych budynków, takich jak seminarium św. Filipa Neri (**seminario de San Felipe Neri**) i **pałac Jabalquinto**. Naprzeciwko pałacu wznosi się również kościół św. Krzyża (**iglesia de la Santa Cruz**), najlepiej zachowana świątynia romańska w całej Andaluzji oraz **dawny uniwersytet**, z udostępnioną turystom aulą, w której wykładał poeta Antonio Machado.

Plac **Plaza del Pópulo** z Fontanną Lwów (**Fuente de los Leones**) to obowiązkowy punkt podczas poznawania miasta. Znajduje się tu **Casa del Pópulo**, w której mieści się informacja turystyczna, oraz Stara Rzeźnia (**Antiguas Carnicerías**). Plac ten zwieńczają bramy **Arco de Villalar** i **Puerta de Jaén**, pozostałości starożytnych murów chroniących miasto w okresie muzułmańskim.

Kilka metrów dalej położony jest malowniczy plac **Plaza de la Constitución**, miejsce spacerów i sąsiedzkich spotkań, otoczony arkadami, gdzie kiedyś działały dawne cechy rzemieślnicze. Do wyjątkowo reprezentacyjnych zabytków należy rynek **Alhóndiga**, balkon ratusza **Balcón del Concejo** i fontanna **Fuente de la Estrella**.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ PAŁAC JABALQUINTO

Dzieje miasta od czasów prehistorycznych możesz poznać na stanowisku archeologicznym **Cerro del Alcázar**, a następnie na gwarnym placu **Plaza de España** zanurzyć się w jego atmosferę i skosztować pysznej andaluzyjskiej kuchni. Warto spróbować pysznego dorsza z pomidorami i orzechami piniowymi, ciastek orzechowych oraz konfitur.

Więcej informacji na stronie:
www.ubedaybaezaturismo.com

CÁCERES

O każdej porze roku dobrze jest odwiedzić to olśniewające miasto Estremadury i jego średniowieczną starówkę. Przespaceruj się po brukowanych uliczkach wśród dawnych fortecznych rezydencji i renesansowych pałaców w dzień lub w nocy, kiedy to podświetlone zostają wszelkie zabytki i pomniki. Przeżyj to niezapomniane doświadczenie podróży w czasie. Dzięki swojemu charakterowi miasto posłużyło za sceneryę licznych filmów i seriali telewizyjnych.

Stare miasto podzielone jest na dwie części murem z czasów rzymskich i arabskich z zachowanymi wieloma wieżami obronnymi. Zwiedzanie warto rozpocząć na placu **Plaza Mayor** z potężną wieżą **Torre de Bujaco**. Z jej blanków roztacza się wspaniały widok na miasto.

U szczytu monumentalnych schodów wznosi się brama **Arco de la Estrella** (Łuk Gwiazdy) otwierająca dostęp do murów. Po wejściu do średniowiecznej części miasta możesz zobaczyć liczne pałace i dawne rezydencje. Spacer po spokojnych wąskich uliczkach daje okazję podziwiania tych imponujących budowli.

Cáceres znane jest jako miasto tysiąca i jednego herbu ze względu na ich ogromną liczbę w zdobieniach dworów i pałaców.

▼ CÁCERES

▲ PAŁAC LOS GOLFINES DE ABAJO

Nad otoczonym pałacami **placem Santa María** dominuje XV-wieczna gotycka **konkatedra Najświętszej Marii Panny** z pięknym ołtarzem w stylu plateresco. Przy placu wznosi się m.in. **pałac Mayoralgo**, jeden z największych w mieście, oraz **pałac Carvajal**. Ma on charakterystyczny narożny balkon i urokliwy dziedziniec z drzewem figowym liczącym ponad 400 lat.

W pobliżu znajduje się **pałac Golfines de Abajo** z renesansową fasadą i elementami gotyckimi oraz w stylu mudéjar. Ponad pięć wieków temu zatrzymywali się tu Królowie Katolicy podczas odwiedzin miasta.

W obrębie murów Cáceres jest wiele interesujących miejsc. Na szczególną uwagę zasługuje niewątpliwie **pałac Veletas**, w którym znajdują się **Muzeum Cáceres** oraz podziemne zabytkowe cysterny.

Prehistoryczne początki miasta można poznać również w centrum informacyjnym **jaskini Maltravieso**, gdzie zachowały się niezwykle ryty i malowidła naskalne.

Na zakończenie zwiedzania miasta z pewnością warto dotrzeć do **sanktuarium maryjnego Virgen de la Montaña**, patronki Cáceres, skąd roztacza się spektakularny widok na to monumentalne miasto.

W Cáceres będziesz mógł przeżyć rozmaite doświadczenia: wyruszyć w podniebną przygodę balonem albo wybrać się na nocną wycieczkę teatralną po mieście, podczas której inscenizowane są wydarzenia z dawnych czasów, dzięki czemu poznasz dzieje Cáceres w oryginalny i ciekawy sposób.

Zdjęcie: Siedzisko Miast Światowego Dziedzictwa

El Suplicio de
San Juan
Los parados de
Cepeda y Angel
paso el día 31-5-00
Disfrutaron de las delicias
de este lugar y de la hospitalidad de
sus dueños
/Agradecidos/

KORDOBA

Początki Kordoby sięgają niepamiętnych czasów. W średniowieczu, na pograniczu Orientu i świata Zachodu, miasto stało się wiodącą europejską metropolią – kulturalnym i politycznym drogowskazem oraz domem wielkich uczonych, mędrców, filozofów, astronomów i matematyków tamtej epoki.

Jeden z najładniejszych widoków Andaluzji roztacza się z **Wieży Calahorra**. Możesz w niej również odwiedzić **Żywe Muzeum Al-Andalus** przedstawiające współistnienie trzech kultur: żydowskiej, chrześcijańskiej i muzułmańskiej.

Przejdź przez rzekę Gwadalkiwir po **moście rzymskim** i wkrocz do miasta przez Bramę Mostową (**puerta del Puente**). Zaledwie kilka metrów dalej znajduje się serce i dusza miasta, **Meczet-Katedra**, do którego wchodzi się przez Bramę Przebaczenia (**Puerta del Perdón**). Piękny dziedziniec pełen drzew pomarańczowych **Patio de los Naranjos** stanowi przedsiónek imponującego lasu kolumn z dwukolorowymi arkadami podtrzymującego strop tej budowli. W samym środku meczetu dumnie stoi katolicka katedra, łącząca style gotycki, renesansowy i barokowy.

Przy wyjściu z Meczetu-Katedry można przejść się po **dzielnicy żydowskiej** – **Judería** wśród jej wąskich brukowanych uliczek i bielonych domów, stanowiących kolejny rozpoznawalny symbol miasta. Warto też odwiedzić jedyną **średniowieczną synagogę** Andaluzji. W tej dzielnicy są jedne z najstarszych patiów, szczególnie efektowne w pierwszych tygodniach maja, kiedy to organizowane jest **Święto Dziedzińców** uznane za niematerialne dziedzictwo ludzkości.

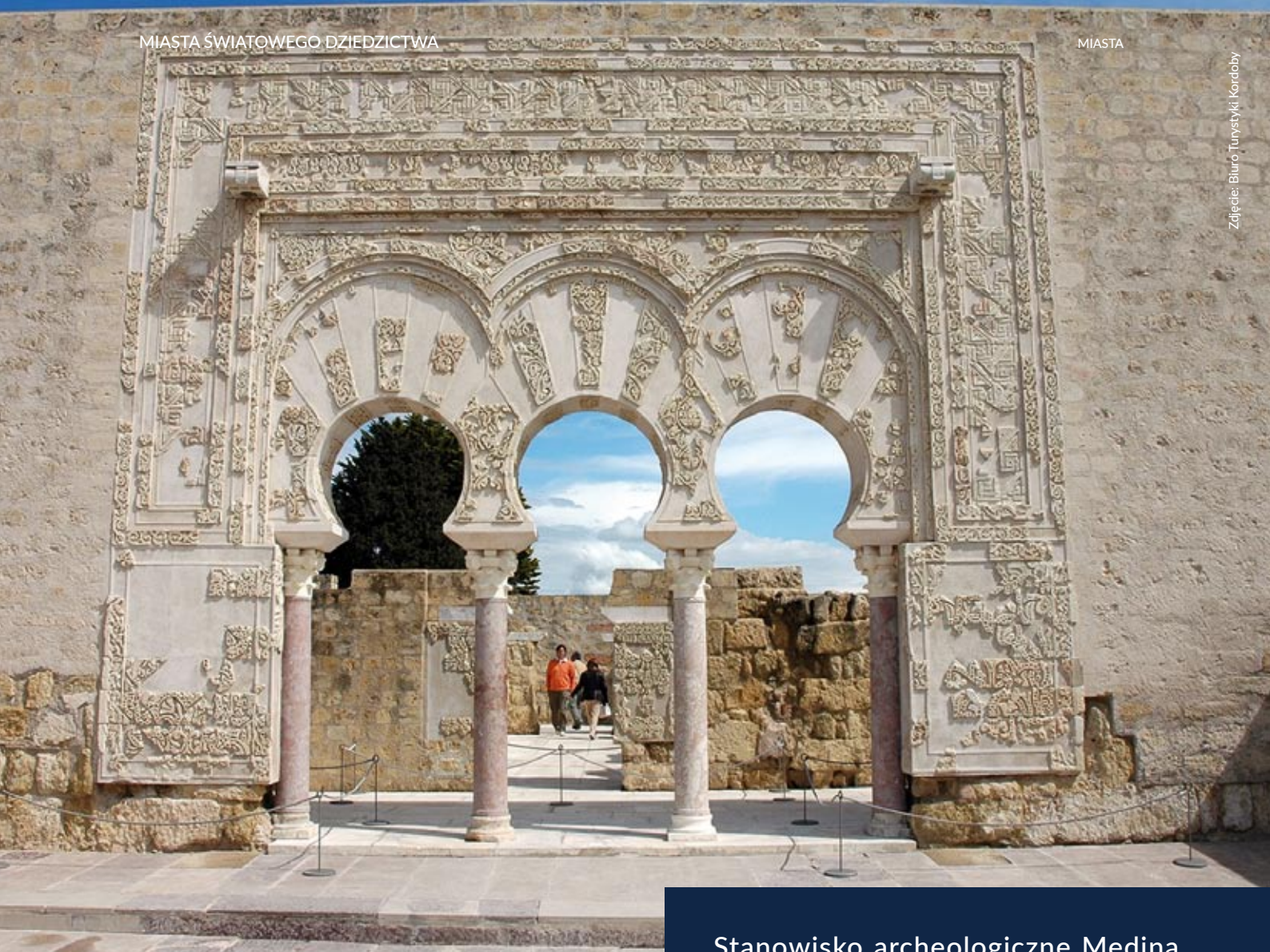

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ MECZET-KATEDRA

W **dzielnicy Alcázar Viejo** liczne są patia, które można oglądać samodzielnie lub z przewodnikiem. Sprawdź godziny otwarcia, ponieważ nie zawsze są one dostępne dla publiczności.

Ciekawa jest również wizyta w **Alkazarze Królów Chrześcijańskich**, dawnej twierdzy, gdzie opracowano plan podboju Ameryki i w której arabskich ogrodach przebywa się z prawdziwą przyjemnością. Po sąsiedzku, na tym samym placu, zbudowane zostały stajnie królewskie **Caballerizas Reales**, gdzie organizowane są pokazy jeździeckie.

▲ MEDINA AZAHARA

Stanowisko archeologiczne Medina Azahara zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa kulturowego.

Na zabytkowym placu **Plaza de las Tendillas**, miejscu spotkań i uroczystości, spróbuj typowych dań z Kordoby, takich jak *salmorejo* (tutejsze nieco bardziej pożywne *gazpacho*) lub smażone bakłażany smażone z miodem. Zatrzymaj się przy pozostałościach **rzymskiej świątyni** i podziwaj unikatowy w całość Andaluzji plac **Plaza de la Corredera**.

W centrum niepozornego placu **Plaza de los Capuchinos** stoi krzyż **Cristo de los Faroles**, będący także symbolem tego miasta. Możesz również odwiedzić **Muzeum Julio Romero de Torres**, jednego z czołowych malarzy andaluzyjskich. **Pałac Viana** to zaś okazała rezydencja z manierystyczną fasadą, ogrodem, pięknymi salami oraz

dwunastoma patiami, które wiosną zachwycają barwnymi kwiatami.

Jeśli chcesz kontynuować odkrywanie historii tego miejsca, bardzo blisko centrum Kordoby znajduje się stanowisko archeologiczne **Medina Azahara**, które było jednym z najpiękniejszych miast Al-Andalus. Obejrzyj je we własnym tempie lub weź udział w wycieczce z przewodnikiem i zanurz się w jego wspaniałą przeszłość.

Więcej informacji na stronie:
www.turismodecordoba.org

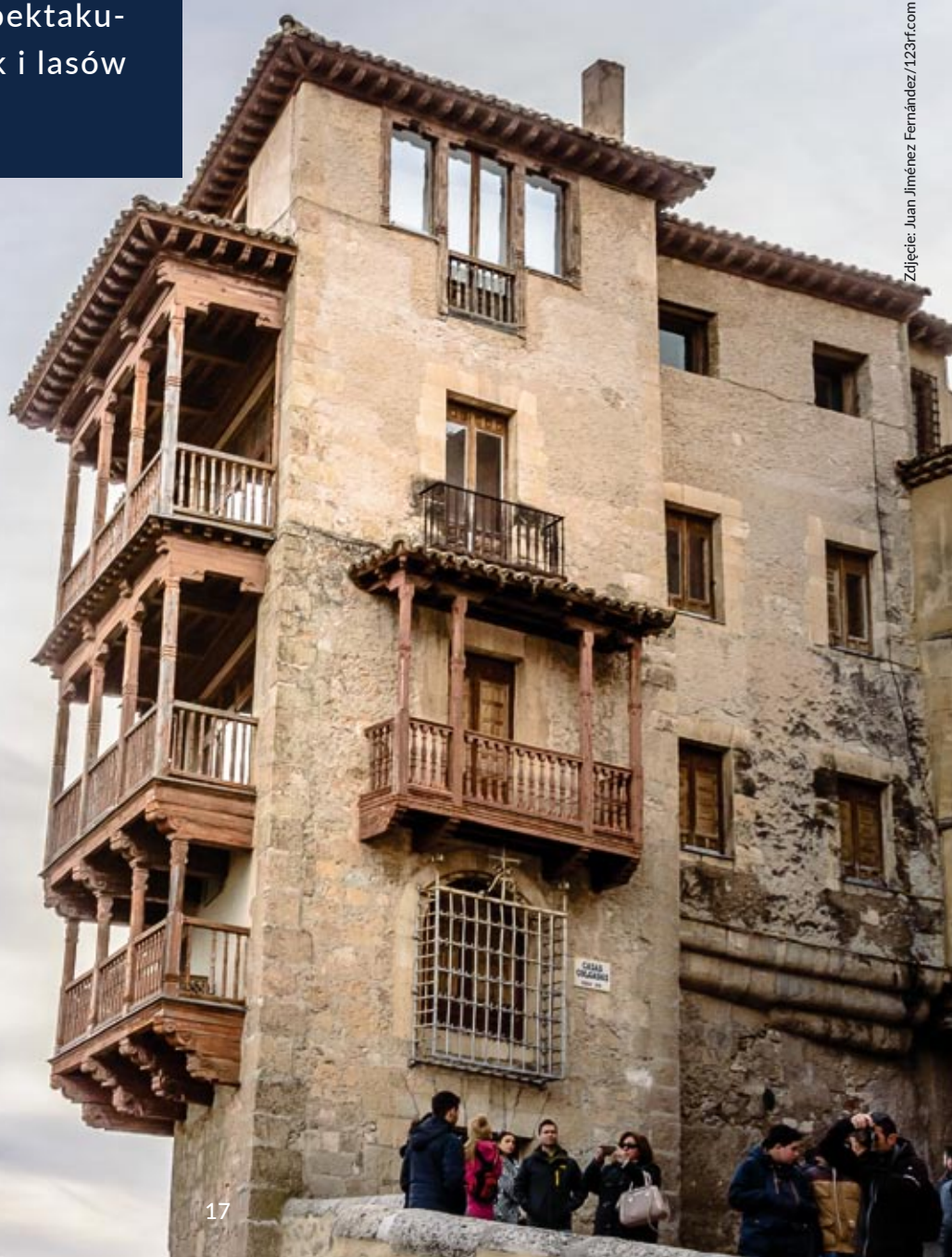
CUENCA

Ta ufortyfikowana miejscowość wznosi się na stromych zboczach. Najlepiej rozpocząć jej zwiedzanie od **zamku**. Pierwszym punktem są ruiny tej dawnej mauretańskiej twierdzy w najwyższej części starego miasta. Z ich wysokości roztaczają się niezwykle widoki **meandrów rzeki Huécar**.

Zejdź następnie na piękny punkt widokowy, by stąd podziwiać drugą rzekę, w której objęciach leży Cuenca, **Hoz del Júcar**. Schodząc po kamiennych schodach, dotrzesz do zadrzewionych okolic urokliwego sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej (**Nuestra Señora de las Angustias**) z XVII-wieku zbudowanego w miejscu XIV-wiecznej kaplicy.

Miasto złożone z mozaiki wąskich i często stromych uliczek i placów z czasów średniowiecznych położone jest w otoczeniu spektakularnej przyrody wśród rzek i lasów sosnowych.

▼ WISZĄCE DOMY (CASAS COLGADAS)

Zdjęcie: Juan Jiménez Fernández/123rf.com

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ PLAZA MAYOR

Przejdź się po średniowiecznej części miasta, by przekonać się jak bardzo zachwycająca jest Cuenca. Główne ulice zbiegają się na placu **Plaza Mayor**, przy którym wznosi się katedra Najświętszej Marii i św. Juliana (**Santa María y San Julián**) zbudowana w XII i XIII wieku w miejscu dawnego meczetu. Łączy ona w sobie cechy gotyckie, renesansowe i barokowe. Jej monumentalna fasada kontrastuje z kolorowymi frontami sąsiednich zabytkowych kamienic z kutymi balkonami.

Podczas przerwy w zwiedzaniu spróbuj w ogródkach restauracyjnych na placu typowych lokalnych dań, takich jak *morteruelo* (pasta z wątroby wieprzowej, przypraw i bułki tartej) lub *dorsz ajoarriero* (przyrządzony z ziemniakami, czosnkiem, oliwą z oliwek i pietruszką i serwowany w temperaturze pokojowej). W odległości niecałej minuty znajdują się tak charakterystyczne dla tego miasta Wiszące Domy (**Casas Colgadas**),

XV-wieczne budynki z drewnianymi balkonami z widokiem na zbrocza koryta rzeki Huécar. W tych unikalnych budowlach mieści się również warte odwiedzenia **Muzeum Hiszpańskiej Sztuki Abstrakcyjnej**.

Kolejnym symbolem miasta jest **most San Pablo** o ciekawej żelaznej konstrukcji i drewnianej nawierzchni. Wystarczy przejść przez niego, aby dotrzeć do dawnego klasztoru św. Pawła (**Convento de San Pablo**) przekształconego w luksusowy obiekt hotelowy – parador. Okolice Cuenki, tak głęboko zintegrowane z przyrodą, dają możliwość podróży do przeszłości na stanowiskach archeologicznych **Segóbriga, Valeria i Ercávica**, gdzie czekają na turystów pozostałości forów, nekropolii i budynków z czasów rzymskich.

Więcej informacji na stronie:
turismo.cuenca.es

IBIZA/EVISSA

Miasto Ibiza (katal. Eivissa) wznosi się na wschodnim wybrzeżu wchodzącej w skład archipelagu Balearów wyspy Ibiza. Zostało założone przez Kartagińczyków, a po okresie panowania punickiego kolejno zajęte przez Rzymian, muzułmanów i chrześcijan. Stare miasto składa się z części morskiej, **La Marina**, rzemieślniczej, **Sa Penya**, oraz zabytkowej położonej w górnej części miasta, **Dalt Vila**. Na szczycie wzgórza Puig de Vila stoi zamek **Almudaina**, najwyżej położony zabytek w mieście, wzniesiony zanim jeszcze powstały mury.

Z wysokości Dalt Vila roztaczają się wspaniałe widoki na leżące u stóp historyczne centrum miasta i port. Dzielnica otoczona jest imponującymi renesansowymi murami uwzględnionymi na liście światowego dziedzictwa UNESCO, zbudowanymi w celu powstrzymania ataków piratów. Z ich pięciu bram najznamiensza to **Portal de ses Taules** obok starego rynku **Mercat Vell**.

Przespaceruj się po labiryncie placów i wąskich uliczek. Uwagę przykuwają tu duże bastiony obronne, ratusz (znajdujący się w dawnym klasztorze dominikanów) oraz pokryte dachówką kopuły kościoła św. Dominika (**Santo Domingo**).

Tutejsze uliczki poprowadzą cię do katedry Matki Boskiej Śnieżnej (**Santa María de las Nieves**) stojącej w miejscu dawnego meczetu. Na placu katedralnym podziwiać można **pałac biskupi** i biały budynek **Casa de la Cúria**.

Zdjęcie: Stęć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ IBIZA/EIVISSA

Muzeum Monograficzne i nekropolia punicka Puig des Molins to obowiązkowe punkty wycieczki po wyspie. Na tym fenicko-punickim cmentarzysku, jednym z największych i najlepiej zachowanych na świecie, odkryto około 3500 grobowców. Na wyspie znajdują się także ważne stanowiska archeologiczne **Ses Païses de Cala d'Hort** i **Sa Caleta**.

Warto odwiedzić również muzeum sztuki współczesnej **Museu d'Art Contemporani d'Eivissa** (MACE), **Muzem Puget** oraz **Centrum Informacyjne o Madina Yabisah**.

Przespaceruj się gwarną promenadą Vara de Rey i po placu Plaza del Parque, niedawno wyłączonymi z ruchu, by przeznaczyć je wyłącznie dla pieszych. Następnie wzdłuż obszaru portowego dojdiesz do **latarni morskiej Botafoc**. W odnowionej marinie w starej dzielnicy rybackiej, a obecnie ożywionej

dzielnicy handlowej i restauracyjnej, skosztuj nad samym morzem wspaniałej kuchni wyspy. Potem daj się ponieść szaleństwu życia nocnego Ibizy. Możesz też zrelaksować się na piaszczystych wybrzeżach i w zatokach na plażach Platja d'en Bossa, Ses Figueretes, Es Viver lub Talamanca.

Więcej informacji na stronie: turismo.eivissa.es

MÉRIDA

Cofnij się w czasie, odwiedzając jedno z najznamienitszych miast Imperium Rzymskiego. Przyjedź tu w czerwcu i weź udział w Emerita Lvdica, festiwalu rekonstrukcji historycznych, podczas którego mieszkańcy ubierają się w rzymskie stroje i organizują wydarzenia kulturalne, które przeniosą cię do tamtej epoki.

Mérida była stolicą rzymskiej Lusitanii, jednego z najbardziej kwitnących miast imperium, z którego biegł dawny Srebrny Szlak (*Vía de la Plata*).

Największą atrakcją, autentycznym klejnotem architektury, jest **teatr rzymski**. Zbudowany w I wieku p.n.e. nadal pełni swą funkcję. Zachwyca jego stan zachowania i imponujący wygląd. Na jego tyłach znajduje się piękny ogród pełen kolumn.

W pobliżu leży **amfiteatr**. Oba obiekty tętnią życiem kulturalnym każdego lata podczas **Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Klasycznych w Méridzie**, jednego z najważniejszych w Europie.

▼ FESTIWAL TEATRU GREKO-ŁACIŃSKIEGO

Kilka kroków dalej jest jeden z najlepiej zachowanych **cyrków rzymskich** na Półwyspie Iberyjskim. W centrum informacyjnym dowiesz się, jak oryginalnie wyglądał i jakie pełnił funkcje. Natomiast w **Narodowym Muzeum Sztuki Rzymskiej**, dziele hiszpańskiego architekta Rafaela Moneo, zapoznasz się z dużą kolekcją eksponatów, które przybliżą ci codzienne życie rzymskiej kolonii.

W centrum miasta możesz podziwiać **Świątynię Diany** i **Łuk Trajana**, jedną ze starożytnych bram miasta. Przejdź się spokojnymi uliczkami w ich pobliżu i przysiadź w jednym z barów i restauracji na **Plaza de España**. Dobry wybór to typowe potrawy tutejszej kuchni: gulasz jagnięcy (*caldereta de cordero*), sery lub szynka iberyjska (*jamón ibérico*).

Po południu udaj się do arabskiej **Alcazaby**, ufortyfikowanego zespołu obronnego otoczonego dużą fosą. Na jej dziedzińcu znajduje się odcinek głównej drogi rzymskiej i pozostałości muru, a wewnątrz cysterna z niezwyklejmi pilastrami wizygockimi.

Roztacza się stąd piękny widok na rzekę Gwadianę z licznymi przeprawami przez nią, w tym nowoczesnym **mostem Lusitania** projektu Santiago de Calatravy, a także **mostem rzymskim** uważanym za najdłuższy z zachowanych w Hiszpanii.

Więcej informacji na stronie:
www.turismomerida.org

Zdjęcie: Siles / Miast Światowego Dziedzictwa

▲ DOM MUSZLI (CASA DE LAS CONCHAS)

SALAMANKA

Odwiedź to otwarte i tętniące życiem miasto ze słynnym uniwersytetem, jednym z pierwszych utworzonych w Hiszpanii i jednym z najstarszych w Europie. Obecnie przyciąga on tysiące młodych studentów z całego świata chcących uczyć się hiszpańskiego.

Pospaceruj po spokojnych uliczkach starego miasta (**ciudad vieja**). Dobrze zacząć wycieczkę od barokowego placu **Plaza Mayor** położonego w sercu Salamanki. To idealne miejsce na zjedzenie czegoś i zakupy – znajdziesz tu wszystko, od znanych marek odzieżowych po tradycyjne sklepy z lokalnym rzemiosłem i delikatesy dla smakoszy lokalnych wędlin. Zaskoczy cię również radosna muzyka grup studenckich (*tunas*), które krążą po mieście w dawnych strojach sprzed wieków, grając tradycyjne piosenki.

Bramy placu prowadzą do budowli o szczególnym znaczeniu. Wśród nich jest **kościół La Clerecía**. Bilet na wystawę **Scala Coeli** obejmuje także zwiedzanie budynku z przewodnikiem. Trasa kończy się na szczycie **wież La Clerecía**, z których roztacza się spektakularny widok na stare miasto.

Zaraz naprzeciwko możesz zobaczyć oryginalną fasadę Domu Muszli (**Casa de las Conchas**) ozdobioną ponad 300 elementami dekoracyjnymi w kształcie muszli. Legenda głosi, że za jedną z nich kryje się skarb. Bardzo blisko znajduje się perła architektoniczna Salamanki – **uniwersytet**. Jego fasada w stylu plateresco jest precyzyjnie wykonana w kamieniu. Obowiązkowym punktem tej wycieczki jest próba znalezienia wyrzeźbionej na niej żaby. Oto wskazówka: jest ona umieszczona na czaszce, symbolu przeznaczenia, które czeka złych studentów. Warto też odwiedzić wspianą bibliotekę, dziedziniec oraz sale wykładowe Escuelas Mayores oraz Escuelas Menores.

Przez **plac Anaya** dotrzesz do pięknego kompleksu architektonicznego złożonego z katedry Wniebowzięcia NMP (**Asunción de la Virgen**) i katedry Najświętszej Marii (**Santa María**), popularnie zwanych **Nową Katedrą** i **Starą Katedrą**. W pierwszej z nich obejrzyj uważnie **drzwi Ramosa**, w których ukryta jest postać astronauty. Stamtąd **ulicą Tentenecio** dotrzesz do **Muzeum Art Nouveau i Art Decó – Casa Lis**. Jest to bardzo urokliwe muzeum mieszczące się w modernistycznym budynku z kolorowymi witrażami.

Salamankę warto odwiedzić w ciągu dnia, ale też o zmierzchu. To wtedy słońce, znikając za horyzontem, barwi złotem fasady zabytków zbudowane z kamienia z Villamayor. Gdy zapadnie noc, przejdź się wśród oświetlonych budowli starego miasta i daj się ponieść ożywionemu nocnemu życiu studenckiemu.

Więcej informacji na stronie:
www.salamanca.es

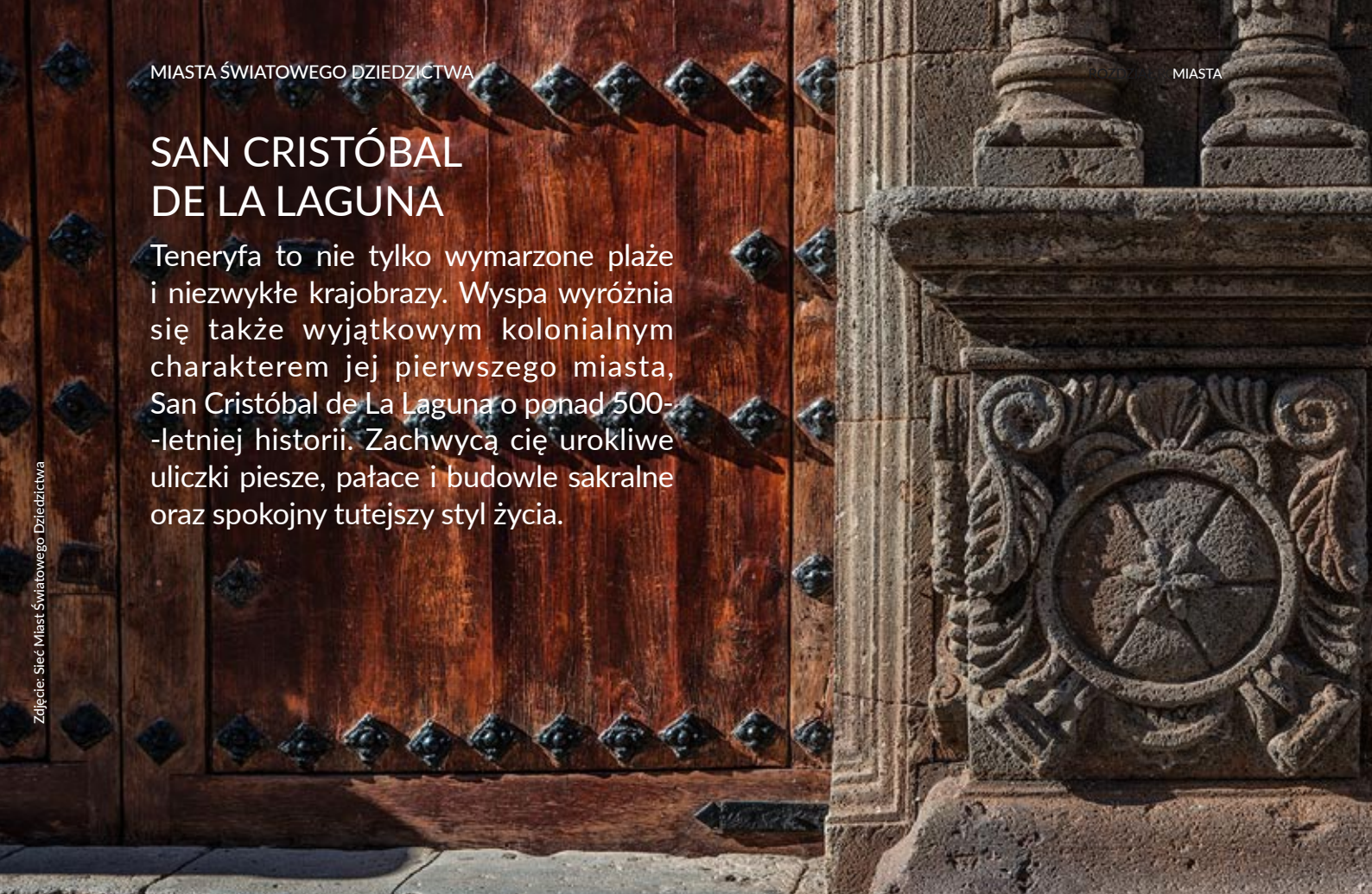
▼ NOWA KATEDRA

SAN CRISTÓBAL DE LA LAGUNA

Teneryfa to nie tylko wymarzone plaże i niezwykle krajobrazy. Wyspa wyróżnia się także wyjątkowym kolonialnym charakterem jej pierwszego miasta, San Cristóbal de La Laguna o ponad 500-letniej historii. Zachwyca cię urokliwe uliczki piesze, pałace i budowle sakralne oraz spokojny tutejszy styl życia.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ SAN CRISTÓBAL DE LA LAGUNA

Przyjrzyj się znamiennej ortogonalnej układowi urbanistycznemu zaprojektowanemu z wykorzystaniem instrumentów nawigacji morskiej. Podczas spaceru po eleganckich ulicach zabytkowego centrum z pewnością zwrócisz uwagę, jak kwitnie tu życie studenckie ponad dwustuletniego **uniwersytetu**, pierwszego założonego na archipelagu Wysp Kanaryjskich.

Miasto było również potężnym ośrodkiem religijnym z wieloma świątyniami. Odwiedź kościół parafialny macierzysty Niepokalanego Poczęcia NMP (**Nuestra Señora de la Concepción**) i katedrę Matki Boskiej Nieustającej Pomocy (**Nuestra Señora de los Remedios**). Warto też zobaczyć surowy w swoim charakterze klasztor św. Katarzyny ze Sieny (**Santa Catalina de Siena**) i świątynię św. Michała Archanioła (**San Miguel Arcángel**), obecnie przekształconą w centrum kultury.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ DOM SALAZARA

Po drodze znajdują się liczne pałace i okazałe kamienice z kolorowymi fasadami i kamiennymi portykami. Jedną z najlepiej zachowanych jest **Dom Salazara** i jego ciekawe zoomorficzne gargulce, które nawiązują do przedhiszpańskiej sztuki meksykańskiej.

Zdjęcie: Słec Miast Światowego Dziedzictwa

▲ SAN CRISTOBAL DE LA LAGUNA

Inne przykłady architektury rezydencjonalnej to pałac **Lercaro** (obecnie **Muzeum Historii i Antropologii Teneryfy**), pałac **Nava** i **Casa del Corregidor** (ratusz).

Warto również odwiedzić dwa ważne stanowiska archeologiczne, **La Barranquera** i **Barranco de Agua de Dios**, dawne osady Guanczów – ludów

zamieszkujących Wyspy Kanaryjskie przed podbojem kastylijskim.

W okolicach miasta są piękne wybrzeża oceaniczne oraz **Park Naturalny Anaga** z jego największym skarbem – lasem wawrzynowym. Jeśli przyjedziesz do La Laguny, koniecznie zobacz to niezwykle miejsce uznane za rezerwat biosfery.

SANTIAGO DE COMPOSTELA

Według legendy Santiago de Compostela, stolica Galicji, zawdzięcza swoje powstanie pojawieniu się tu szczątków apostoła Jakuba. Szybko stało się świętym miastem na miarę Jerozolimy i Rzymu oraz ośrodkiem pielgrzymkowym, do którego prowadzi Droga św. Jakuba. Każdego roku tysiące pielgrzymów przybywają z całej Hiszpanii i ze świata, aby dotrzeć do grobu apostoła w imponującej katedrze – celu wędrówki.

PLAC OBRADOIRO ►

Doskonałym sposobem na rozpoczęcie poranka jest spacer po starym mieście wśród wąskich uliczek, placów i granitowych budynków z wielowiekową historią, z których wiele pochodzi z czasów średniowiecza. Jednym z nich jest katedra, której majestatyczna fasada góruje nad **placem Obradoiro**. Po wejściu do niej, możesz kontemplować Portal Chwały (**Pórtico de la Gloria**) i grób Apostoła oraz uczestniczyć w mszy pielgrzyma. Podczas niektórych uroczystości liturgicznych gigantyczna kadzielnica *botafumeiro* wprawiana jest w ruch w nawie głównej świątyni. Obejrzyj również katedralne Archiwum i Bibliotekę, gdzie przechowywane są cenne dokumenty, m.in. taki skarb jak **Kodeks Kalikstyński**.

Pozostałe trzy place otaczające katedrę, **Quintana**, **Inmaculada** i **Praterías**, są dobrym przykładem tego, jak w jednym mieście jednocześnie unosi się dostojnie duch historii, a także tętni życie studenckie. Przed ruszeniem w dalszą drogę należy najpierw

udać się do któregoś z okolicznych barów lub restauracji, by spróbować wyśmienitych galisyjskich potraw: ośmiornicy *á feira*, pieczonego ciasta o wytrawnym nadzieniu – *empanada* lub papryczek z Padrón, a na deser zamówić migdałowe ciasto *tarta de Santiago*.

Warto też spędzić wczesne popołudnie w jednym z pięknych parków i ogrodów. W samym centrum leży **park Alameda**, z którego roztacza się wyjątkowy widok na stare miasto.

Inną propozycją jest wycieczka do północnej części miasta, którą dobrze jest rozpocząć na **placu Cervantesa**, znanym w XII wieku jako Forum, gdyż był to popularny punkt spotkań. W pobliżu znajduje się **Mercado de Abastos**, jedno z najczęściej odwiedzanych miejsc w Santiago. Świeżo zakupiony tu produkt na jednym ze straganów można zabrać do któregoś z barów hali targowej, by został przyrządzony na miejscu i od razu ci podany.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

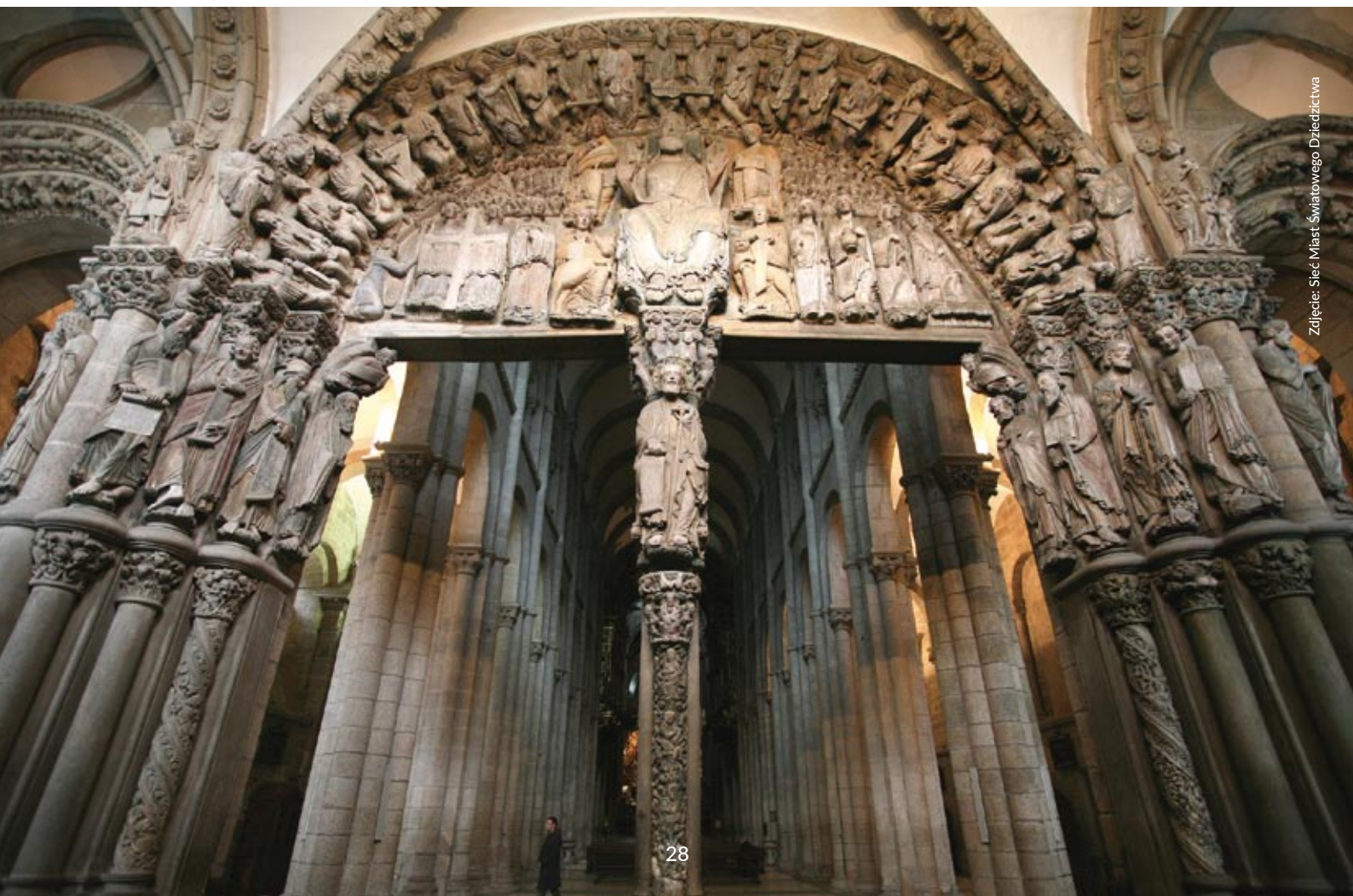
Po południu wybierz się do pobliskiego **Muzeum Narodu Galisyjskiego** ze zbiorami etnograficznymi oraz specjalną sekcją poświęconą znaleziskom archeologicznym regionu. Obok niego jest **Galisyjskie Centrum Sztuki Współczesnej** z równie ciekawą kolekcją, jak i samym budynkiem zaprojektowanym przez portugalskiego architekta Álvaro Siza.

Jeśli spędzasz tu więcej niż jeden dzień, wsiądź do autobusu i odwiedź ogromne **Miasto Kultury** na wzgórzu Gaiás. To kompleks projektu nowojorczyka Petera Eisenmana obejmujący muzea, bibliotekę, operę oraz centrum badawcze, oferujący ciekawe aktywności kulturalne przez cały rok.

Więcej informacji na stronie:
www.santiagoturismo.com

▲ PLAC CERVANTESA

▼ PORTYK CHWAŁY (PÓRTICO DE LA GLORIA)

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

SEGOWIA

Symbolem miasta jest imponujący **akwedukt** rzymski. W Segowii warto także przespacerować się wśród labiryntu uliczek dzielnicy żydowskiej, by podziwiać jej okazałe kamienice. Jest ona otoczona szerokim pasem zieleni, gdzie można odetchnąć, ciesząc się słońcem.

AKWEDUKT RZYMSKI ▶

▲ SEGOWIA

Akwedukt, który stanowi niejako bramę starego miasta od strony **placu Azoguejo**, będzie twoim punktem odniesienia podczas spaceru po średniowiecznych uliczkach. Łatwo odnajdziesz **Casa de los Picos** o ciekawej fasadzie ze spiczastymi granitowymi zdobieniami w kształcie ćwieków. Warto też zobaczyć stary gotycki spichlerz, **La Alhóndiga** oraz wieżę **Torreón de Lozoya**, która obecnie pełni funkcję centrum kultury – sprawdź więc program organizowanych tu wystaw.

Na trasie tej wycieczki odwiedzisz także ważne świątynie, takie jak kościół św. Marcina (**San Martín**) lub

kościół św. Michała (**San Miguel**), gdzie **Izabela Katolicka** została koronowana na królową Kastylii. Blisko charakterystycznych arkad **Plaza Mayor** wznosi się wspaniała późnogotycka katedra Najświętszej Marii (**Santa María**), znana jako „Dama” wśród katedr z racji swojej imponujących rozmiarów eleganckiej sylwetki. Interesujące jest również **Muzeum katedralne** z niezwykłą kolekcją sztuki religijnej, wśród której znajduje się pierwsza książka wydrukowana w Hiszpanii.

Udaj się następnie do dzielnicy rycerskiej **Barrio de los Caballeros** zamieszkiwanej niegdyś przez bogate rody. Zachowały się tu takie budynki jak **pałac Valdeláguila**, **Dom markizów Lozoya** czy **Casa de las Cadenas** (Dom Łańcuchów). W tym średnio-wiecznym otoczeniu znajdują się również romańskie świątynie takie jak kościół rycerski św. Jana (**San Juan de los Caballeros**), w którym dziś mieści się **Muzeum Zuloagi**, lub kościół Świętej Trójcy (**Santísima Trinidad**).

Gdy spojrzysz w kierunku skraju murów, na horyzoncie za **ogrodami królowej Wiktorii Eugenie** wyłoni się potężny **alkazar**. Ta unikalna średniowieczna forteca posadowiona na skale przypomina zamek z bajki. Warto przejść się przez jego liczne dziedzińce i pokoje królewskie pełne legend, a nawet wspiąć się na szczyt wieży i podziwiać z niej niesamowity krajobraz.

Zarezerwuj także czas na wizytę w **Domu-Muzeum Antoniego Machado**, w którym mieszkał ten znakomity

hiszpański poeta. Wybierz się też do **Muzeum Sztuki Współczesnej im. Estebana Vicente**, malarza o międzynarodowej sławie.

Jeśli odwiedzisz miasto na Wielkanoc, wysłuchaj koncertów muzyki sakralnej organizowanych w różnych świątyniach. W lipcu na dziedzińcach pałaców i w innych uroczych zakątkach odbywają się wydarzenia **Festiwalu Segowii**, a każdej wiosny można uczestniczyć w **Titirimundi** – bajecznym spotkaniu z lalkami i marionetkami, które przyciągają tłumy na ulice Segowii.

Zarówno w nowoczesnym paradorze, jak i w typowych restauracjach warto skosztować najstynniejszej potrawy miasta, pieczonego prosięcia. Doskonałym sposobem na zakończenie dnia jest spacer wzdłuż brzegu rzeki Eresma, by dotrzeć do łąki św. Marka (**pradera de San Marcos**), idealnego miejsca odpoczynku, skąd roztacza się widok na imponujący alkazar w otoczeniu zieleni.

Więcej informacji na stronie:
www.segoviaturismo.es

▼ PARADOR W SEGOWII

TARRAGONA

W Narodowym Muzeum Archeologicznym w Tarragonie możesz poznać boginię opiekunkę gladiatorów, a spoglądając z **Balcón del Mediterráneo** (Balkonu Śródziemnomorskiego), poczujesz orzeźwiająca bryzę. Warto też przespacerować się po wąskich uliczkach starego miasta. W Tarragonie masz bardzo dużo propozycji do wyboru.

Starożytne ulice, place i zabytki dawnego Tarraco są jednymi z najlepiej zachowanych pozostałości imperium rzymskiego na Półwyspie Iberyjskim. Historyczne centrum antycznej stolicy Hiszpanii otoczone jest wielkim **murem** z II w. p.n.e., wzdłuż którego można przejść po szlaku rzymskim (**Paseo Arqueológico**), by przenieść się w daleką przeszłość gościnnego, otwartego na morze miasta.

Szlak rzymski rozpoczyna się w okolicach **Muzeum Historii Tarragony**, a dalej prowadzi wzdłuż **Rambla Vella** w kierunku **Vía Augusta**. W ten sposób dotrzesz do dolnej części miasta, gdzie wznosi się imponujący **rzymski amfiteatr** z wyjątkowym widokiem na morze – jednym z najpiękniejszych w całym mieście.

W górnej części zaś znajdują się ruiny **cyrku Tarraco**. Niektóre ze sklepień podtrzymujących jego trybuny stanowią dziś filary wielu budynków, tak jak na charakterystycznym placu **Plaza de la Font**, pełnym ogródków barowych i dobrej atmosfery o każdej porze dnia i nocy.

Przy placu dominuje **ratusz**. czasie określonych świąt, np. takich jak obchodzony we wrześniu Dzień św. Tekli (**Santa Tecla**), z jego balkonu i okien najlepiej widać, jak powstają słynne **castells**, czyli wielopoziomowe wieże utworzone z osób stojących sobie na ramionach.

Zdjęcie: Oficyna Miast Światowego Dziedzictwa

DZIEŃ ŚW. TEKLI

Innym ważnym zabytkiem na starym mieście jest katedra św. Tekli (**Santa Tecla**) i jej ogromna rozeta będąca jednym z symboli miasta. Zbudowana w XII wieku najpierw w stylu romańskim, a wykończona w gotyckim, wyróżnia się majestatyczną fasadą główną. W jej wnętrzu jest pięknie zieleniący się krużganek. Wejź także na dzwonnice kościoła, skąd roztacza się spektakularny wspaniały widok na miasto. Klimatyczne uliczki wokół katedry zaprowadzą cię na plac **Plaza del Rey**, na którym wznosi się **rzymska wieża Pretori**.

W Tarragonie przeszłość i terażniejszość doskonale się splatają. **Rambla Nova** pozwala odbyć przyjemny spacer po szerokiej alei, przy której znajdują się wszelkiego rodzaju sklepy, w których warto dokonać przeróżnych zakupów. Dojdiesz nią do **Balcón del Mediterráneo**, punktu widokowego ze wspaniałą panoramą plaży **El Miracle** i amfiteatru.

Hiszpański modernizm jest również bardzo silnie obecny w całym mieście. Trasa modernistyczna obejmuje wieżę i specyficzne zwieńczenie **Casa Ripoll** oraz ciekawą wewnętrzną żelazną konstrukcję rynku **Mercado Central** czy kaplicę sanktuarium Naszej Pani od Najświętszego Serca Jezusowego (**Nuestra Señora del Sagrado Corazón**) z charakterystycznymi elementami zaprojektowanymi przez Antonio Gaudiego. Tarragona nie pozostała więc zakotwiczona tylko w swojej chwalebnej przeszłości, ale także rozwinęła się w nowoczesne i dumne ze swojej historii miasto.

Więcej informacji na stronie:
www.tarragonaturisme.cat

▲ KATEDRA

▼ AMFITEATR

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

TOLEDO

To miasto to muzeum historii pod gołym niebem. Od pierwszej chwili zrobią na tobie wrażenie wąskie kręte uliczki, przy których w czasach dominacji muzułmańskiej stały meczety, łaźnie i tętniące życiem targi.

Po chrześcijańskiej rekonkwicie Toledo stało się **miastem trzech kultur**. Przez wieki wyznawcy katolicyzmu, judaizmu oraz islamu żyli tu razem w pokoju w czasach splendoru miasta będącego wówczas siedzibą dworu i stolicą monarchii kastylijskiej. To wtedy powstała słynna **tolekańska szkoła tłumaczy**, której tradycje kontynuuje obecnie uniwersytecki ośrodek badawczy działający pod nazwą Szkoła Tłumaczy w Toledo.

▲ MOST ALCÁNTARA I ALKAZAR

Każda z tych trzech społeczności pozostawiła w mieście swoje szczególne dziedzictwo architektoniczne, które można podziwiać, wędrując przez labirynt uliczek starego miasta. Główną bramą miasta jest znamienita **Puerta de Bisagra**. Po przejściu przez nią udaj się na malowniczy i gwarny **plac Zocodover** otoczony arkadami handlowymi. Zajrzyj tu do sklepików z rzemiosłem wykonanym w technice damaskinażu – precyzyjnie inkrustowanymi złotem przedmiotami i ozdobami.

Odwiedź meczet Chrystusa Światła (**Cristo de la Luz**) sprzed chrześcijańskiej rekonkwisty. Przykładami świętyń mozarabów (chrześcijan żyjących pod panowaniem muzułmańskim) są zaś kościoły św. Sebastiana (**San Sebastián**) i św. Eulalii (**Santa Eulalia**). Natomiast mudejarowie (muzułmanie żyjący wśród

chrześcijan) pozostawili w Toledo spuściznę artystyczną charakteryzującą się bogatą ornamentyką. Obejrzyj kościół św. Jakuba na Arrabalu (**Santiago del Arrabal**), znany jako **katedra Mudéjar**. W tym samym stylu powstał kościół św. Tomasza (**Santo Tomé**) słynący z obrazu **Pogrzeb hrabiego Orgaza** światowej sławy malarza El Greca. W **Muzeum El Greca**, znajdującym się przy **paseo del Tránsito**, można zobaczyć zbiór dzieł mistrza.

Warto także zwiedzić pozostałości dziedzictwa społeczności żydowskiej, takie jak synagoga **Santa María la Blanca** i **El Tránsito**, w której mieści się ciekawe **Muzeum Sefardyjskie**.

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

▲ SYNAGOGA SANTA MARÍA LA BLANCA

Najznakomitszym zabytkiem katolickim jest zaś gotycka katedra NMP w Toledo (**Santa María de Toledo**). Przyjrzyj się trzem portalom głównej fasady: Piekła, Przebaczenia i Sądu Ostatecznego. Wnętrze katedry skrywa inny skarb – monstrancję dzieła Enrique de Arfe, która stanowi centrum tradycyjnej procesji Bożego Ciała.

Pożegnaj się z miastem z imponującego średniowiecznego **alkazaru**. Za jego solidnymi murami mieści się muzeum wojskowe i jedna z największych bibliotek w Hiszpanii. Z tutejszego punktu widokowego roztacza się panorama rzeki Tag wraz z okolicami miasta.

ÚBEDA

Otoczone dolinami rzek Gwadalkiwir i Guadalimar wśród gajów oliwnych to andaluzyjskie miasto może się poszczycić unikalnymi w Hiszpanii, budowlami. Na starym mieście znajdują się najprawdziwsze klejnoty andaluzyjskiego renesansu.

Spacerując po jego uliczkach i placach, poczujesz się jak w XVI wieku. Miasto leży na **Andaluzyjskim Szlaku Renesansowym** oraz **Szlaku Nasrydów**, jest więc idealnym punktem startowym do zwiedzania całego regionu.

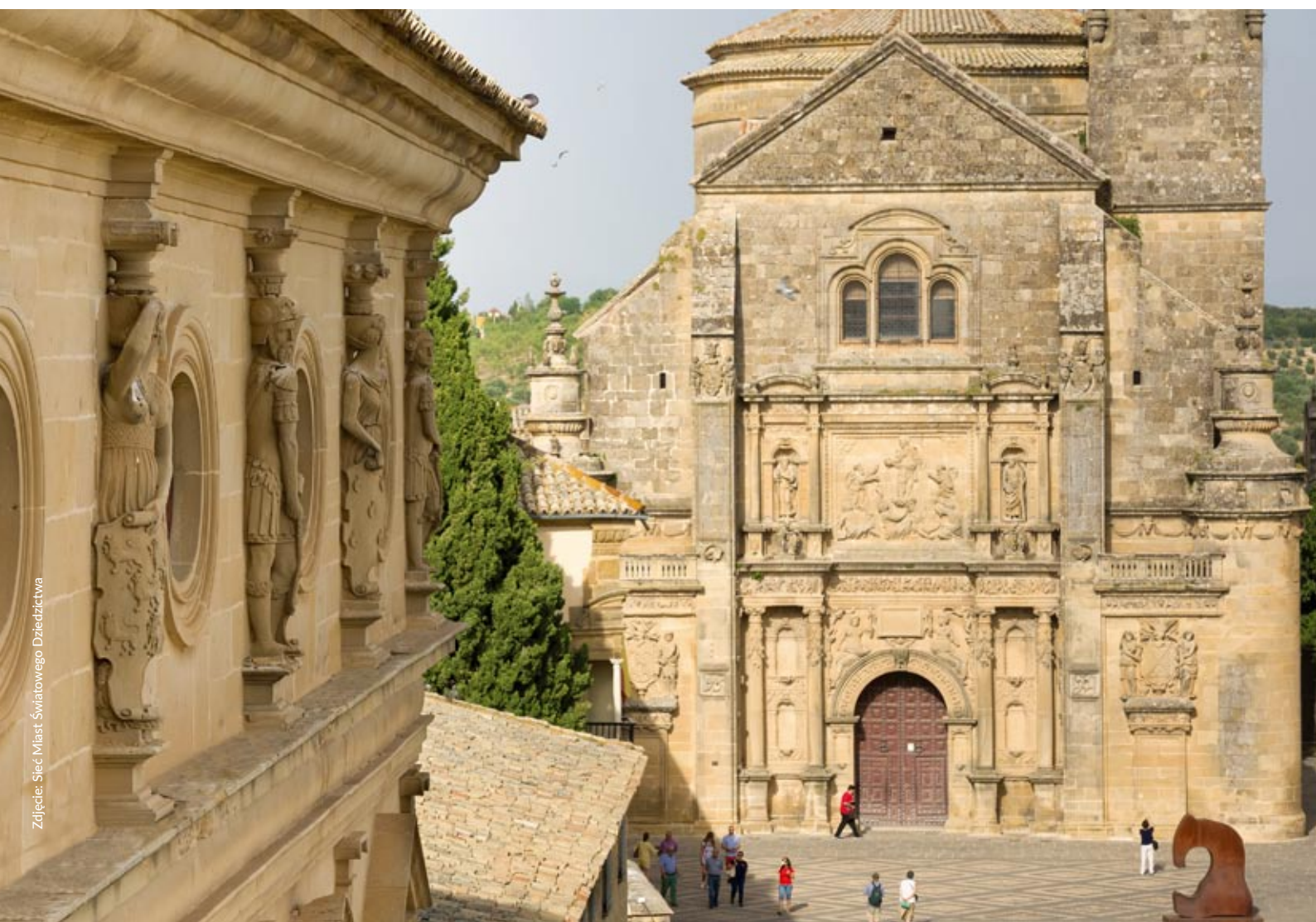
Úbeda z licznymi pałacami i wieżami to godne podziwu miasto o historycznym znaczeniu zarówno naukowym, jak i dworskim. Odkrywanie jego uroków dobrze jest rozpocząć od **placu Vázquez de Molina**, gdzie stoją jedne

z najważniejszych zabytków. Zaprojektowane przez architekta Andrésa de Vandelvira święta kaplica Chrystusa Zbawiciela (**El Salvador**), **pałac Deán Ortega** (prepozyta Ortegi) przekształcony w luksusowy parador oraz **pałac Vázquez de Molina** są warte bliższego przyjrzenia się.

Tuż naprzeciwko tego ostatniego znajduje się wspaniała kolegiata Najświętszej Marii Alkazarów Królewskich (**Santa María de los Reales Alcázares**). Wznosi się ona na tym samym miejscu, w którym znaleziono pozostałości z epoki brązu, a także rzymskiej świątyni bogini Diany oraz muzułmańskiego meczetu. To najważniejsze sanktuarium Úbedy powstało w XIII w. Jego fasady, niezwykły krużganek i wewnętrzne kaplice łączą w sobie elementy z różnych okresów artystycznych.

▼ ŚWIĘTA KAPLICA CHRYSYTA ZBAWICIELA (SACRA CAPILLA DE EL SALVADOR)

▲ PLAZA VÁZQUEZ DE MOLINA

W pobliżu tego placu znajduje się **punkt widokowy San Lorenzo**, skąd rozciąga się spektakularny widok na gaje oliwne i pasmo górskie Sierra Mágina.

Miasto pełne jest klejnotów architektonicznych harmonijnie łączących elementy arabskie, gotyckie i barokowe. Ślady jego muzułmańskiej przeszłości stanowią Brama Grenady (**Puerta de Granada**) oraz mur otaczający stare miasto. Tajemnicza synagoga Wody (**Sinagoga del Agua**), niedawno odkryta po wiekach zapomnienia, także wprawi cię w zachwyt. Aby docenić mieszaną kulturę, które odcisnęły swoje piętno na mieście, odwiedź wyjątkowe

Muzeum Archeologiczne mieszczące się w dawnym domu w stylu mudéjar z XIV wieku.

Úbeda ma też do zaoferowania wiele wydarzeń kulturalnych, jak na przykład odbywające się od września do grudnia spotkania teatralne **Muestra de Teatro** oraz **Międzynarodowy Festiwal Muzyki i Tańca Miasta Úbeda**, który organizowany jest w maju i czerwcu.

Więcej informacji na stronie:
ubedaybaezaturismo.com

HISTORIA

POPRAZECZ GASTRONOMIĘ

Spróbuj najlepszej hiszpańskiej kuchni w każdym z Miast Światowego Dziedzictwa i odkryj różnorodność ich tradycji kulinarnych, smakując typowych lokalnych dań i specjałów. Na przystawkę skosztuj tzw. **pomarszczonych ziemniaków** ze sztandarowym sosem z Wysp Kanaryjskich **mojo picón** lub wybornej **oliwy z oliwek extra virgin** z Úbedy albo Baezy będącej podstawą diety śródziemnomorskiej.

Na miłośników produktów regionalnych czeka stół suto zastawiony znakomitymi potrawami. Jeśli spróbujesz mięs z centralnej części Półwyspu Iberyjskiego, na pewno będziesz chciał dokładkę. Stek **chuletón de Ávila** jest tak duży, że zazwyczaj podaje się go na desce, bo nie mieści się na talerzu. Pieczona jagnięcina, koźlą i prosię, typowe dania Segowii, serwowane są w wielu najlepszych restauracjach, także

w samym luksusowym paradorze. Warto też skosztować **wędlin z Salamanki**, szczególnie tych z Guijuelo, objętych chronioną nazwą pochodzenia.

Toledo to kraina dziczyzny i można tam delektować się wyśmienitymi **duszonymi kuropatwami** czy **jeleniną z grzybami**, a Cuenca słynie z **gulaszu jagnięcego** i tradycyjnych potraw z podrobów, takich jak **zarajos** (marynowanych jelit jagnięcych).

▲ SZYNKA IBERYJSKA

Rośliny strączkowe są ważnym elementem diety śródziemnomorskiej. Największym uznaniem cieszą się fasola z Ávili z chronioną nazwą pochodzenia, soczewica z Armuñi w Salamance oraz ciecierzycza podawana na przeróżne sposoby w większości regionów Półwyspu Iberyjskiego. Spróbuj ich w słynnej madryckiej potrawce warzywnej **cocido madrileño** w Alcalá de Henares lub kosztując **duszony bób z ciecierzycą** z Baezy.

Wśród hiszpańskich rozkoszy dla podniebienia króluje **szynka iberyjska**. Niewiele jest miejsc na świecie, w których można zjeść lepszą szynkę niż w Kordobie, Salamance, Méridzie czy Cáceres, a w każdym z tych miast ma ona swój własny smak i chronioną nazwę pochodzenia. W Kordobie jest też ważnym składnikiem potraw takich jak **salmorejo**, kremu pomidorowego na zimno podawanego z kawałeczkami szynki,

a także **flamenquín** ze zwiniętego schabu wieprzowego razem z plastrami szynki **serrano**, który jest następnie panierowany i smażony.

Smaki morza mają szczególne znaczenie w takich miastach jak Santiago de Compostela, Ibiza czy Tarragona. **Galisyjskie owoce morza** to również pierwszorzędne przysmaki, zachwycające różnorodnością i jakością produktów: przegrzebki (*vieiras*), pąkle kaczenice (*percebes*), jeżokraby maja (*centollos*) i inne. W połączeniu z winami albariño i ribeira owoce morza są doskonałe. **Ośmiornica á feira** z ziemniakami, oliwą i papryką mieloną to kolejny specjał, którym warto się delektować w Santiago de Compostela.

Chroniona nazwa pochodzenia ryb tłustych z Tarragony jest gwarancją wykwintności tamtejszych sardeli i sardynek. Spróbuj **ryb lub owoców morza w sosie romesco** w dzielnicy rybackiej Serrallo.

Ibiza oferuje takie smakołyki jak **skorpena w aromatycznych ziołach** lub **gulasz z langusty i tuńczyka po ibizyjsku**.

W miejscowościach położonych w głębi lądu można też zjeść dobre ryby. Cáceres słynie z **linów**, zazwyczaj smażonych, ale także marynowanych lub zapiekanych.

Spróbuj również **dorsza z Baezy**, tradycyjnego tutejszego dania wielkanoconego, posypanego mąką i smażonego, a następnie duszonego w sosie z papryki, pomidora i świeżego groszku. Warto też skosztować **andrajós z Úbedy**, gulaszu z dorsza, małą, krewetek i warzyw z plackami makaronowymi.

Hornazo jada się w całej Hiszpanii, ale to właśnie w Salamance ma swoje korzenie. Robi się je z ciasta chlebowego wypełnionego **chorizo**, schabem i szynką, a czasem także jajkiem na twardo.

Zamów go w którejś z piekarni czy restauracji, by odkryć pełnię jego smaku.

Miasta Światowego Dziedzictwa mają również swoje typowe słodkości. **Ensaimada**, wyśmienite ciastko z masy ze smalcem i z różnymi rodzajami nadzienia jest nieodzownym elementem śniadania czy podwieczorku w Ibizie. W Méridzie i Cáceres trzeba spróbować smażonych **buñuelos**. Inne specjały to **alajú** (torcik z masy migdałowej) z Cuenki, **yemas z Ávili** (kuleczki na bazie żółtek), ciasto migdałowe **tarta de Santiago** z Santiago de Compostela, słodkie **gachas** z Úbedy (anyżkowy pudding z grzankami) i **virolos** (z lekkiego ciasta francuskiego) z Baezy.

Z San Cristóbal de la Laguna nie wyjeżdżaj zaś bez posmakowania **bananów kanaryjskich** i ogromnej różnorodności owoców tropikalnych typowych dla tego archipelagu.

▼ MOST ALCÁNTARA I ALKAZAR

ŚWIĘTA I WYDARZENIA W MIASTACH ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA O KAŻDEJ PORZE ROKU

▲ FESTIWAL TEATRU KLASYCZNEGO W MÉRIDZIE

LATO

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Klasycznych w Méridzie odbywa się od lipca do sierpnia na wyjątkowej scenie teatru rzymskiego z I wieku p.n.e. To imponujące miejsce inscenizacji jest wymarzone do wystawiania dzieł opartych na tekstach o greko-łacińskich korzeniach, ale też pozostaje otwarte na wszelkie sztuki sceniczne, również muzyczne i filmowe. Na **Festiwalu Stone & Music**, w którym można uczestniczyć od sierpnia do września, teatr rzymski gości największe krajowe i światowe gwiazdy muzyki.

Jeśli w drugiej połowie września przyjedziesz do Tarragony, będziesz mógł uczestniczyć w obchodach **Dnia św. Tekli** (Santa Tecla) związanych z naj-

bardziej tradycyjnymi świątecznymi zwyczajami Katalonii. W trakcie *Correfoc* biegnij i skacz wśród petard, podczas gdy inni uczestnicy tej zabawy przebrani za diabły i smoki testują twój refleks. Podziwiaj także umiejętności *castellers*, osób, które stojąc jedne drugim na ramionach, budują ludzkie wieże nawet o dziewięciu poziomach.

Lato jest też idealnym okresem na wybranie się na wybrzeża wysp. Na Balearach zapoznaj się z historią Ibizy, a na Wyspach Kanaryjskich odwiedź San Cristóbal de la Laguna. Od końca lipca w Ibizie odbywa się **Festes de la Terra**, letni festiwal z koncertami, zabawami dla dzieci i wydarzeniami kulturalno-rozrywkowymi organizowanymi w całym mieście.

W San Cristobal de La Laguna muzyka gości w czerwcu na zabytkowym starym mieście w ramach **Międzynarodowego Tygodnia Jazzowego** oraz **Święta Muzyki**.

Do Santiago de Compostela przyjedź 25 lipca na obchody **Dnia św. Jakuba Apostoła** (Santiago Apóstol), patrona Galicji oraz Hiszpanii. Przekonasz się, że całe miasto żyje tym świętem. Różnorodne spektakle muzyczne, taneczne i teatralne to nieodłączne elementy tego wydarzenia zwińczonego wielkim pokazem sztucznych ogni.

Więcej informacji na stronach:

www.festivaldemerida.es

stoneandmusicfestival.com

jazzlalaguna.com

JESIEŃ

Andaluzja prezentuje swoją wyjątkową kulturalną ofertę we wrześniu, październiku i listopadzie. Od końca września do końca listopada warto odwiedzić Úbedę, by uczestniczyć w **Jesiennych Spotkaniach Teatralnych**. To cykl obejmujący występy najlepszych krajowych zespołów teatralnych, zarówno klasycznych, jak i współczesnych.

Mniej więcej w tym samym czasie w sąsiedniej Baezie można zanurzyć się w niezwykłej atmosferze przepięknej śpiewem i tańcem w trakcie **Kulturalnej Jesieni Flamenco**. W miejskim centrum flamenco organizowane są spotkania literackie, wystawy i koncerty związane z tą typowo hiszpańską formą sztuki.

W październiku Alcalá de Henares obchodzi **Tydzień Cervantesa**, by przybliżyć dziedzictwo autora Don Kichota, pozostawione przez niego w tym mieście. Literatura wychodzi wówczas na ulice tętniące życiem podczas wydarzeń rozrywkowych i gastronomicznych, jak Średniowieczny Targ Cervantesowski, na którym są oferowane lokalne produkty i piękne ręcznie robione pamiątki.

ZIMA

Karnawał jest szczególnie barwny w całej Hiszpanii, ale w Santiago de Compostela ma wyjątkowy charakter. W stolicy Galicji zamiłowanie do masek, makijażu i strojów osiąga kulminację w ostatni wtorek karnawału, tuż przed środą popielcową, w trakcie parady ostatekowej z przemierzającymi miasto w radosnym korowodzie wozami oraz sąsiedzkimi lub koleżeńskimi grupami karnawałowymi. Szczególną częścią karnawału w Santiago de Compostela są **Entroidos dos Xenerais**, których

▼ TYDZIEŃ CERVANTESA

▲ FESTIWAL DZIEDZIŃCÓW KORDOBAŃSKICH

uczestnicy w bogato i kolorowo przystrojonych mundurach generalskich jadą konno przez ulice miasta, a towarzyszy im świta giermków, heroldów, doboszy oraz śpiewających i tańczących przebierańców.

Co roku w listopadzie na starym mieście w Cáceres odbywa się **Średniowieczny Targ Trzech Kultur** będący swoistą podróżą w czasie w celu poznania mieszanki tradycji muzułmańskich, żydowskich i chrześcijańskich. Czekają na nim liczne stragany z rzemiosłem i produktami lokalnymi oraz bogaty program wydarzeń ulicznych, takich jak występy sokolników czy zaklinaczy węży oraz przedstawienia teatralne i muzyczne.

Pod koniec listopada i na początku grudnia organizowany jest **Festiwal Muzyki Dawnej w Úbedzie i Baezie**, którego każda edycja poświęcona jest innemu specyficznemu aspektowi muzyki historycznej prezentowanemu z wielu perspektyw. Program wydarzenia obejmuje nie tylko koncerty

w najurokliwszych renesansowych przestrzeniach i pałacach obu miast, ale także wystawy, wykłady popularyzatorskie oraz kursy i konferencje specjalistyczne.

Więcej informacji na stronie:
festivalubedaybaeza.com

WIOSNA

Do Kordoby w maju przyciągnie cię feeria barw **Konkursowych Krzyży Tradycyjnych**. Na dziedzińcach i placach zostają one wówczas przystrojone kwiatami i tradycyjnymi chustami hiszpańskimi (*mantones de Manila*). Wydarzeniu towarzyszą muzyka tańczonych wówczas sevillanas oraz nocne pokazy flamenco.

W maju też odbywa się **Festiwal Dziedzińców Kordobańskich** wpisany na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO. Przez dwa tygodnie mieszkańcy starego miasta dumnie prezentują swoje patia ozdobione na tę okazję

pelargoniami, goździkami i jaśminem w doniczkach z typowymi lokalnymi wzorami. Dziedzińce są dostępne praktycznie przez cały dzień. Warto również przy tej okazji spróbować pysznych tapas z Kordoby i tutejszego wina z Montilla-Moriles.

Dzień św. Jerzego (San Jorge) obchodzony jest 23 kwietnia w wielu miejscach Hiszpanii, ale w Cáceres ma on szczególny charakter. Jest to dzień rekonstrukcji teatralnej bitew między Maurami i chrześcijanami oraz widowiskowego palenia tekturowego smoka. Ciekawą propozycją jest także uczestnictwo w zabawie polegającej na poszukiwaniu po całym mieście dwóch kur znoszących złote jajka, czyli nagrody dla znalazcy.

Na przełomie marca i kwietnia Cuenca przygotowuje się do uroczystości **Wielkiego Tygodnia**. Weź udział w procesji drogi krzyżowej zwanej

procesją szyderców (*Las Turbas*). Nazwa ta odnosi się do upokorzeń doznanych przez Chrystusa w trakcie jego kalwarii, wyrażanych przez część pokutników okrzykami oraz dźwiękami bębnów i trąbek, podczas gdy inni członkowie bractwa niosą po stromych uliczkach starego miasta masywny feretron z figurą Jezusa dźwigającego krzyż.

Pod koniec wiosny dobrze jest zobaczyć natomiast, jak obchodzone jest Boże Ciało w Toledo. Z okazji tej procesji w całym mieście można podziwiać sztandary, chorągwie i proporce zdobiące balkony domów oraz rozmaite kwiatowe kompozycje na ulicach.

Więcej informacji na stronach:
www.corpustoledo.org
patios.cordoba.es

PRZYRODA MIAST ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA

▲ PARK NARODOWY LOS BARRUECOS

Zabytki i materialne świadectwo dawnych czasów to podstawowa spuścizna Miast Światowego Dziedzictwa, ale wiele z nich szczyli się również niezwykłą przyrodą w obrębie swoich murów lub już poza nimi.

W Alcalá de Henares **Park O'Donnell** to naturalne płuca starego miasta. Przespaceruj się po alejach pięknego ogrodu różanego i nad brzegiem stawu, by popatrzeć na pływające po nim kaczki. Stamtąd można też wyruszyć w kierunku **Zielonego Pasażu Camarmilla**, zrewitalizowanego w ostatnich latach terenu wokół opływającego miasto potoku.

Parki w Méridzie położone są na obu brzegach Gwadiany. Jeśli szukasz rozległych terenów przyrodniczych, znajdziesz je zaledwie kilka kilometrów od miasta.

Do **Parku Narodowego Cornalvo** i okolic **zbiornika wodnego Proserpina** obfitujących w roślinność endemiczną oraz śródziemnomorską warto przyjechać także ze względu na rzymskie pozostałości archeologiczne. Bliżej Cáceres, na obszarze specjalnej ochrony ptaków, znajdują się nizina **Llanos de Cáceres** i pasmo górskie **Sierra de Fuentes** oraz ciekawe formacje skalne **Los Barruecos**.

Pod względem bogactwa przyrodniczego wyróżnia się Kordoba. Z mostu rzymskiego widać naturalne bujne zakrzewienie **Sotos de Albolafia** wzdłuż brzegu rzeki Gwadalkiwir charakteryzującego się ogromną bioróżnorodnością.

Warto również zapuścić się w labirynt drzew palmowych, pomarańczowych i cytrynowych **ogrodów Alkazaru Królów Chrześcijańskich**. Najlepiej zrobić to w miesiącach letnich podczas organizowanych wówczas nocnych wycieczek z przewodnikiem. W pobliżu **parku Cruz Conde** znajdują się **Królewski Ogród Botaniczny Kordoby** i park zabaw **Ciudad de los Niños** (Miasto Dzieci) oferujący liczne atrakcje dla najmłodszych. To dobre miejsce, by się tam wybrać z rodziną.

Salamanka, Ávila, Toledo i Segowia, leżące w centrum Półwyspu Iberyjskiego, są otoczone dużymi obszarami przyrodniczymi. Wznoszące się w okolicach Salamanki pasmo górskie **Sierras de Béjar y Francia** oraz **Park Narodowy Arribes del Duero** zostały uznane przez UNESCO za rezerwat biosfery z racji ich bogactwa naturalnego. W samej Salamance też nie brak zielonych miejsc. Wybierz się do **Ogrodu Kaliksta i Melibei**, z niezwykłym widokiem na katedrę, lub do położonego w samym sercu miasta **Parku Jezuitów**, by odpocząć w cieniu drzew.

W prowincji Segowii, oprócz zielonych terenów miasta takich jak **park La Dehesa** czy piękny **ogród Los Zuloaga**, zachwycą cię także parki narodowe **Hoces del Duratón**, **Sierra de Guadarrama** czy **Sierra de Ayllón**.

Aby poznać Toledo z innej perspektywy, przejdź się **Ścieżką Ekologiczną** zaczynającą się przy **moście Alcántara**, z której roztaczają się spektakularne widoki na miasto i rzekę Tag. Na północ od starego miasta jest **Park Trzech Kultur** ze wspaniałymi ogrodami zachęcającymi do spacerów.

▲ PARK NARODOWY SIERRA DE GUADARRAMA

▲ RZĘKA BOROSA

Wyjątkowa jest przyroda hiszpańskich wysp. Ibiza wyróżnia się nie tylko ślicznymi piaszczystymi plażami, ale także bujnymi śródziemnomorskimi lasami sosnowymi. Różnorodność jej flory i fauny zachwyca w **Parku Narodowym Ses Salines**. Jest to obszar chroniony obejmujący podwodne łąki posidonii oraz stawy solankowe zamieszkałe przez flamingi. Na Wyspach Kanaryjskich, w pobliżu San Cristobal de La Laguna możesz wybrać się do **Parku Naturalnego Anaga**. Przejdź się jego szlakami przez gęstwiny lasów wawrzynowych, aż dojdiesz do punktów widokowych, z których widać olbrzymi wulkan **Teide**.

W okolicach Tarragony, której charakter determinuje położenie nad Morzem Śródziemnym, również znajdują się rozległe obszary przyrodnicze. Zaledwie o kilka kilometrów od starego miasta można przejść przez rzymski akwedukt **Les Ferreres**, zwany **Puente del Diablo** (Diabelski Most), wznoszący się także wśród zieleni.

Krajobraz Santiago de Compostela zdominowany jest przez okoliczne gęstwiny

leśne. Kontakt z naturą zapewniają również historyczne ogrody, **park Alameda** oraz parki **Santo Domingo de Bonaval** i **Belvís**. To jedne z najbardziej charakterystycznych i najchętniej odwiedzanych miejsc w mieście.

Tak Cuenca, jak i Úbeda oraz Baeza, niewielkie i niezwykle urokliwe hiszpańskie Miasta Światowego Dziedzictwa, szczytą się też otaczającą je przyrodą. W **Ciudad Encantada** (Zaczarowanym Mieście), które tworzą unikalne formacje skalne **Parku Narodowego Sierra de Cuenca**, pozwól zaszaleć swojej wyobraźni, odkrywając w nich różne znajome kształty. Całości geologicznych wrażeń dopełnia podróż do źródeł rzeki Cuervo.

Niedaleko Úbedy i Baezy jest **Park Narodowy Sierras de Cazorla, Segura y Las Villas**, który zauroczy cię swymi dolinami, rzekami i lasami. Wybierz się na wycieczkę łodzią po **zbiorniku wodnym Tranco**, wędrówkę wzdłuż skalistego brzegu **rzeki Borosa** lub do **wodospadu Chorro Gil**.

PARADORY W MIASTACH ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA

Hiszpania posiada rozległą sieć luksusowych hoteli mieszczących się w obiektach historycznych (Paradores de Turismo), w których można naładować akumulatory i przeżyć **niezapomniane chwile**. Urok zabytkowych budynków nowoczesnie wyposażonych, łączy się z malowniczym otoczeniem, w którym zazwyczaj się znajdują. Ich **wyśmienita kuchnia** i różnorodność oferowanych usług gwarantują **najwyższą jakość i komfort** pobytu.

ALCALÁ DE HENARES

Parador działający obecnie w odrestaurowanym XVII-wiecznym klasztornym domu studenckim jest bezkonkurencyjnym miejscem pobytu w mieście Cervantesa. Hotel łączy w sobie tradycyjny wystrój z eleganckimi i mini-malistycznymi dekoracjami.

ÁVILA

Pałac Piedras Albas, parador w Ávili, leży przy jednym z najlepiej zachowanych murów na świecie, w pobliżu najbardziej reprezentacyjnej części średniowiecznego miasta. Pokoje są przestronne, idealne do wypoczynku, z kameralnym i przytulnym wyposażeniem. Sala jadalna ma imponujący widok na ogród i średniowieczne mury przez przeszklony dziedziniec.

▼ PARADOR W ALCALÁ DE HENARES

CÁCERES

Zatrzymaj się w renesansowym pałacu w samym sercu starego miasta. Parador mieści się w trzech okazałych, połączonych budynkach historycznych odrestaurowanych z poszanowaniem ich pierwotnego charakteru. Urzeknie cię elegancja jego architektury, a w przytulnym ogrodzie restauracji będziesz móc delektować się smakami znakomitych potraw. Przestrzenie o krzyżowo-żebrowych sklepieniach i ostrych łukach pozwalają cieszyć się pobytem w miejscu o wyjątkowym pięknie.

KORDOBA

Parador w Kordobie powstał na ruinach letniego pałacu pierwszego niezależnego emira Kordoby Abd ar-Rahmana I. Jest to elegancki budynek z pięknym widokiem na miasto i urokliwym ogrodem. Jego wnętrza są jasne i przestronne oraz urządzone z prostotą i smakiem.

CUENCA

Tutejszy parador mieści się w dawnym klasztorze o niezwykłym położeniu, bo w zakolu rzeki Huécar i z widokiem na Wiszące Domy (Casas Colgadas). Ma on piękny oszklony krużganek i starą kaplicę przekształconą obecnie w przytulną kawiarnię. Do dyspozycji gości jest również przyhotelowy basen. Z górnych pokoi roztacza się malownicza panorama miasta.

▲ PARADOR W CUENCA

MÉRIDA

Parador w Méridzie to niegdysiejszy XVIII-wieczny klasztor zbudowany na pozostałościach świątyni oncordii Augusta. Idealnie łączy tradycję, komfort i wysoki standard obsługi. W pięknym krużganku znajduje się ogród antyczny z elementami rzymskimi, wizygockimi oraz w stylu mudéjar.

SALAMANKA

Na kopcu z widokiem na zabytkową starówkę wznosi się parador w Salamance. Spektakularną panoramę miasta można podziwiać z salonów, basenu i większości pokoi. Niezwykłym zwieńczeniem dnia spędzonego na spacerach po historycznych uliczkach Salamanki i zwiedzaniu muzeów będzie kontemplacja stąd zachodu słońca.

SANTIAGO DE COMPOSTELA

Parador położony przy placu Obradoiro jest uważany za jeden z najstarszych hoteli na świecie. Powstał w 1499 roku jako szpital królewski podejmujący pielgrzymów wędrujących do Santiago. Zabytkowe wnętrza obejmują cztery piękne krużganki, ekskluzywne pokoje i luksusową salę jadalną.

SEGOWIA

Ciesz się wyjątkowym widokiem na Segowię i okoliczne góry z rozległego ogrodu i balkonów pokoi paradoru. Zimą możesz skorzystać z basenu krytego, a latem ochłodzić się w basenie pod gołym niebem.

▲ PARADOR W TOLEDO

TOLEDO

Miasto trzech kultur najlepiej zwiedzać, spacerując jego historycznymi brukowanymi uliczkami. Po całym dniu wędrówki po Toledo miło będzie odpocząć w ciepłej i przyjaznej atmosferze wewnątrz tutejszego paradora, a dzięki jego znakomitemu położeniu podziwiać z oddali piękno zabytków miasta.

ÚBEDA

Parador w Úbedzie znajduje się na starym mieście w XVI-wiecznym renesansowym pałacu. Charakteryzuje go piękny wewnętrzny zielony dziedziniec. Większość pokoi ma znakomity widok na plac, przy którym stoi. Blisko stąd do głównych atrakcji miasta.

Więcej informacji oraz rezerwacje na stronie:
www.parador.es

MIASTA ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA BEZ BARIER

Priorytetem hiszpańskich Miast Światowego Dziedzictwa jest dbanie o dostępność do usług i atrakcji turystycznych dla osób z każdym rodzajem niepełnosprawności. W tym celu opracowano **specjalne trasy** wyszczególnione w aplikacji na telefony komórkowe i tablety **Ciudades Patrimonio Accesibles** oraz na stronie internetowej:

www.ciudadespatrimonio.org/accesibilidad.

▼ KATEDRA W ÁVILI

Zdjęcie: Sieć Miast Światowego Dziedzictwa

W większości biur turystycznych znajdują się **przewodniki turystyczne** z informacjami o hotelach, restauracjach, środkach transportu i zabytkach **bez barier**. Można również skorzystać z **wycieczek z przewodnikiem, miejsc parkingowych** przeznaczonych dla osób

o ograniczonej sprawności ruchowej oraz odpowiednio dla nich **przystosowanych taksówek**.

W **Alcalá de Henares** trasa turystyczna po mieście dostosowana pod względem dostępności zaczyna się w biurze informacji turystycznej na placu Cervantesa.

Prowadzi do głównych atrakcji turystycznych starego miasta w następującej kolejności: ratusz, Corral de Comedias, Dom Rodzinny Cervantesa, Muzeum Archeologiczne, brama Puerta de Madrid, plac Los Santos Niños i z powrotem ulicą Calle Mayor do placu Cervantesa.

Zwiedzanie **Ávili** skierowane do osób z ograniczoną sprawnością fizyczną oraz słuchową rozpoczyna się przy centrum obsługi turystów, skąd wzdłuż murów należy kierować się aż do ulicy San Segundo prowadzącej do bramy Puerta del Peso de la Harina bezpośrednio przy placu katedralnym. Po wyjściu poza obszar otoczony murami przez bramę Puerta del Alcázar dociera się na rynek przy placu Santa Teresa. Następnie ponownie idąc wzdłuż murów do parku Rastro i do bramy Puerta de la Santa, można trafić do klasztoru św. Teresy (Santa Teresa).

Mérida oferuje również ciekawą wycieczkę turystom o ograniczonej sprawności ruchowej chcącym poznać rzymską przeszłość stolicy Estremadury. Zaczyna się ona w Muzeum Otwartym Méridy, skąd wyrusza się do amfiteatru i Muzeum Sztuki Rzymskiej, by zatrzymać się jeszcze po drodze przy portyku Forum oraz łuku Trajana zanim dotrze się do obelisku poświęconego miastom siostrzanym na świecie o nazwie Mérida wzniesionego w pobliżu ronda leżącego przy moście rzymskim.

By ułatwić zwiedzenie **Salamanki**, przygotowano trasę dostosowaną do wszelkiego rodzaju potrzeb. Zaczyna się ona od Miejskiej Informacji Turystycznej przy Plaza Mayor. Stąd wychodzi się z placu przez arkadę prowadzącą na Plaza del Corrillo. Następnie należy iść deptakiem Rúa Mayor do ulicy Cardenal Pla y Deniel. Po lewej stronie znajduje się wejście do katedry, a po prawej

▲ KATEDRA W SALAMANCE

odpowiednio przystosowane wejścia do Uniwersytetu w Salamance. Dalej podąża się ulicą Libreros aż do placu San Isidro, skąd bardzo blisko jest już do słynnego Domu Muszli (Casa de las Conchas) i końca trasy na placu Corrillo. Oprócz tej wycieczki można także skorzystać z programu „Salamanka wszystkimi zmysłami” obejmującego teatralne wycieczki po placach i dziedzińcach, wstęp do stanowiska archeologicznego na wzgórzu San Vicente oraz część wydarzeń w ramach jesienno-programu teatralnej prezentacji zabytków Llaves de la Ciudad (Klucze Miasta).

Płaski i ortogonalny układ urbanistyczny **San Cristóbal de La Laguna** zapewnia wiele udogodnień dla osób z problemami w poruszaniu się. Ponadto stare miasto jest przeznaczone dla ruchu pieszego i pojazdy mają tu ograniczony dostęp. Zwiedzanie rozpoczyna się w biurze informacji turystycznej w Domu Alvarado de Bracamonte.

Zdjęcie: Turismo de Santiago de Compostela

▲ ALAMEDA, SANTIAGO DE COMPOSTELA

By poznać główne atrakcje tego kanaaryjskiego miasta, warto stąd wyruszyć na równoległe ulice San Agustín, Obispo Rey Redondo i Herradores, przy których znajduje się większość kościołów, dworów i kamienic.

W **Santiago de Compostela** zaprojektowano również trasę z większością ulic pieszych i bez barier architektonicznych, szczególnie zalecaną osobom o ograniczonej sprawności fizycznej. Poznawanie tutejszych zabytków zaczyna się od Hotelu Compostela. Stamtąd łatwo dostać się na plac Obradoiro, gdzie znajduje się katedra,

a także na place Praterías, Quintana oraz Abastos. Na samym początku tej trasy można też skręcić do Parku Alameda i jego pięknego ogrodu botanicznego.

W **Segowii** zwiedzanie miasta zalecane osobom z niepełnosprawnością fizyczną i słuchową rozpoczyna się w biurze obsługi turystów mieszczącym się przy akwedukcie. Stąd trasa wiedzie na plac Plaza Mayor ciągiem głównych ulic zwanych przez tutejszych mieszkańców Calle Real. Kierując się dalej ulicą Marqués del Arco, można zakończyć zwiedzanie przy imponującym alkazarze.

Podsumowując, hiszpańskie Miasta Światowego Dziedzictwa są bardzo dobrze przygotowane do podjęcia gości o różnym zakresie sprawności. Cáceres i Úbeda zostały wyróżnione odpowiednio w 2014 r. i 2017 r. jako Miejsca Turystyczne bez Barier. Toledo, pomimo że słynie z brukowanych ulic, oferuje również specjalną trasę, podobnie jak Tarragona.

TOLEDO

 MINISTERIO DE INDUSTRIA, COMERCIO Y TURISMO

TURESPAÑA